

Brassói Lapok

XL. évfolyam
179 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1934. évi augusztus 10

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — **Külföldre:** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK ZILAHOT!

Csúnyán összeveszttek

a pártvezérek. Dinu Brătianu Mihalechával. A fővárosi lapok rembrandti színezéssel ecsetelik a nagy eseményt, mely egyik napról a másikra sötét viharfelhőket sodort a belpolitika tisztulójában levő égboltjára. A kávéházi augurok fontoskodó képpel járják végig az asztalokat és vérfagyasztó jóslásokat eregetnek a négy égtáj felé. Egyszóval: ismét van szórakozásunk, szétnyílt a függöny és megkezdődött az új színjáték elsőrendű primadonna-szereplőkkel, holott azt hittük, hogy a Skoda-ügy elnapolása után bucsút mondunk az effajta élvezeteknek és sor kerül majd a komoly munkára is. Bizonyos, hogy Temesváron a liberális párt vezére igen kellemetlenül odamondogatott Mihaleche pártjának. Viszont ugyancsak Temesváron más dolgokról is szó esett. Például:

...az aradmegyei községeknek 83 milliónyi behajthatatlan adótartozásuk van, a 41 millió új magánadósságról nem is beszélve. Van község, mely csak papírra írt és írószert 104 ezer lejjel tartozik...

...Krássómege kapott 50 vagon segélykukoricát — papíron, mert ezideig belőle egy szemet se látott a lakosság...

...Jugoson évekkel ezelőtt egy üzemen munkások százai foglalkoztak selyemgubótenyésztéssel és selyemgyártással. Felemelkedtek az illetékeket, most se gyár, se munka és az állam sem kap egyetlen bani illetéket se...

Igy tovább, szinte a végtelenségig. Ez azonban, ugy látszik, nem fontos. Legalább is: ezeknél a panaszoknál fontosabb a két pártvezér vízei tornája. S annál: hogy feltámad-e, vagy haló porrában marad ez a tartomány, érdekesebb a kérdés: ki zárják-e a nemzeti-paraszt-pártból Mirtót, vagy sem?

Erről van szó. Ha akarjuk, ha nem, Mirtót kell figyelniünk a rivalda fényében. Mihalechét, meg Dinu Brătianut. Bámolni kell őket, nagy elismeréssel cuppantani és tapsolni, amíg birjuk az iramot.

Amig valahol hátul, az élet sötét és számoztalan állóhelyein csendben és diszkrétan felfordulunk.

Végzetes mindenhatóság

Most tehát már minden hatalom a Hitleré.

Lenézni legalább olyan súlyos hiba, mint tulzoltan megijedni tőle. Számolni kell vele, mint letagadhatatlan valósággal, felmérni erejét a német birodalom területén és teljhatalmu uralmának hatását külföldi viszonylatban.

Az első zűrzavaros jelenések után egyre világosabban bontakozik ki a június 30-iki „forradalom” igazi arca. Ami első pillanatokban úgy tűnt, mint az elégedetlen nemzetiszocialista csoportok lázadása Hitler ellen, a valóság tükrében Hitler „tisztítómunkája” saját táborának kalandorai ellen. A tisztítómunka egész bizonyosan nem a Hitler akaratából történt. Azok nyomására kellett cégeznie Röhmnek és társainak, akik kezdetűl fogva undorral néztek a kalandorok felülkerekedését a birodalom mindenható urai.

Blomberg tábornok támogatja Hitler ideig-óráig, célszerűségi szempontoknak behódolva, de igazi szövetségese sohasem lehet. Ebben a pillanatban német belpolitikai szempontból sokkal célsze-

Ujabb hatalmas áremelkedés az amerikai terménytőzsdéken

Négy év óta el nem ért magasságra emelkedtek a terményárak

London, augusztus 9

Az amerikai terménytőzsdéken újabb óriási áremelkedés következett be. Az összes terményárak négy év óta el nem ért árfolyamig emelkedtek.

A véglegesen összeállított termésjelentés az eddiginél is katasztrófálisabb képet mutat egyes államok terméséről. Amig eddig a spekulációnak tulajdonították a buza árának rohamos emelkedését, most már komolyan aggódnak, hogy a termés a belső szükséglet ellátására sem lesz elegendő.

Az Egyesült Államokban rendkívül nagy riadalmat okozott a terményárak emelkedése. A háziasszonyok élelmiszerhiánytól tartanak és nagymennyiségű szárított főzeléket és konzervet vásárolnak össze.

Szakértők szerint a riadalom indokolatlan, mert élelmiszerhiánytól nem kell tartani. Roosevelt elnök ellátogatott Dél-Dakota állam aszálysújtotta vidékére, hogy személyesen inézkedjék a nyomorba jutott lakosság felsegítéséről.

Hozzájárult az osztrák kormány Papen kinevezéséhez

Papen csak azzal a feltétellel fogadta el a bécsi követi kinevezést, ha Németország beszünteti a nemzetiszocialista agitációt Ausztriában

Franciaország felvilágosítást kért Jugoszláviától az osztrák felkelés támogatása miatt

Bécs, augusztus 9.

A Politische Korrespondenz mai számában bejelenti, hogy az osztrák szövetségi kormány megadta a hozzájárulást ahhoz, hogy Papen német alkancellárt bécsi rendkívüli követé meghatalmazott miniszteri rangban kinevezzék.

A kinevezéshez állítólag az osztrák kormány most már nem fűzött semmiféle feltételt. Azzal indokolják a sima hozzájárulást, hogy a diplomáciai életben rendkívül szokatlan és barátságtalan lépés volna a hozzájárulás megtagadása, vagy olyan feltételekhez való kötése, amelyet a német kormány nem tudna teljesíteni.

Berlini jelentés szerint az osztrák kormány agrément-ja már meg is érkezett Berlinbe.

A hozzájárulás megérkezése után Papen azonnal magánkihallgatáson jelent meg Hitlernél. Papen valószínűleg még a mai nap folyamán, de legkésőbb holnap délután elutazik Bécsbe.

Beavatott politikai körök szerint Papen csak azzal a feltétellel vállalta a bécsi megbízatást, ha a német kormány komolyan beszüntet minden nemzetiszocialista agitációt Ausztriában.

Ennek azonban — a birodalmi kormány minden ígérete ellenére — egyelőre nincs semmi jele.

Az Ausztriából megszökött nemzetiszocialista vezér, Frauendorf még mindig a legélesebb agitációt folytatja az osztrák nemzetiszocialista uralom érdekében.

A bajorországi osztrák légiót csak pa-

piron oszlatták fel. A légió tagjai ma is külön csapatot alkotnak és továbbra is zavartalanul hordják az egyenruhát.

AZ OSZTRÁK KORMÁNY MEMORANDUMA A NÉPSZÖVETSÉGHEZ

Bécsi hírforrásból származó értesülés szerint

az osztrák kormány memorandumban terjeszti a Népszövetség elé az osztrák nemzetiszocialista agitációra vonatkozó bizonyítékait.

Az osztrák kormány eredeti okmányokat küld Genfbe amelyekkel bebizonyítja, hogy milyen támogatást kaptak az osztrák nemzetiszocialisták.

rübl tartani Hitler, mint március-holnapra felhívítani az egész nemzetiszocialista alapépítményt.

Plombergék szempontjából sokkal okosabb az elszigetelési folyamat, amelynek első etappe-ja június 30-ika volt. Mindezekelött le kellett kapcsolni a mindenre kaphatókat, a zsoldosokat, akiknek elszántságát a determinálják, hogy ugyiszen veszíteni valójuk. A rohamcsapatok mindenre elszánt vezetőik nélkül játékszer a Reichsmehrrel szemben. A nagy nevek közül már csak alig egy-kettő ágal a fórumon és ezek közül is Göring ma már kétségtelenül közelebb áll a Reichsmehr mögé csoportosult erőkhöz, mint a birodalmi vezérhez. A látszólagos hatalom, mely Hindenburg halála után Hitler ke-

zébe jutott, már nem a nemzetiszocialista szervezetség győzelme, hanem Hitler még erősebb elszigetelése tulajdonképpen erőforrásától.

Semmi akadályja sincs, hogy adott pillanatban a birodalmi vezér helyébe a Reichsmehr akár császári uralmat, akár katonai diktatúrát ültessen. Az ereje meg van hozzá már és tul a katonai erőn, Hitler egyre fokozódó gyöngesége a legfőbb ereje.

Németország politikai körülzárását nem csak a regionális paktumok igazolják, hanem zilált gazdasági helyzete is. A regionális paktumok nem jelentenek pillanatnyi veszélyt, talán lehet keresni ellenük fegyvert is. De a gazdasági körülzárás ellen, amelyet a külföld bizalmatlan-

sága idézett elő, nincs fegyver. A belső nyomorúságot semmiféle jelszavakkal sem lehet kenyérré változtatni, csak piacokkal és kereskedelmi szerződésekkel. Ehhez pedig bizalom és igazi politikai szilárdság kell. Ez a kettő pedig a legfőbb hiánya Hitler uralmának. Pontosabban a nemzetiszocialista uralomnak. Ezért fog lassan elenyészni, kietközni igazi valójából és átadja a helyét azoknak a súlyos német erőnek, amelyek ma téltelenségre vannak kárhoztatva, holott az igazi erőt jelentik pusztán a kétségbeesés mindenmindegy filozófiájával hatalomra emelt hitleri erővel szemben.

Hitler mindenhatósága csak formális és látszólagos. Inkább tituláris, mint tényleges. S ezért végzetes is.

Tessék kivágni és eltenni!

4. sz. SZELVÉNY a B. L. augusztusi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab augusztusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 augusztus havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniök, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

cialisták Berlinből és milyen bünei vannak a német kormányának a lázadások szítása és az osztrák függetlenség elleni szakadatlan aknamunka terén.

FRANCIAORSZÁG FELELŐS- SÉGRE VONTA JUGOSZLÁVIAT AZ OSZTRÁK FELKELŐK TÁMOGATÁSA MIATT

Bécs, augusztus 9.

Bécsi lapjelentések szerint

a belgrádi francia követ a jugoszláv külügyminisztériumban felvilágosítást kért az osztrák felkelésről, amelyek szerint az osztrák nemzetiszocialista felkelők Jugoszláviából kaptak fegyvert és lőszert.

A francia követ

nehéztelenségének adott kifejezést amitt, hogy Belgrádban hamarabb tudtak az osztrák felkelésről, mint Párisban, de ennek ellenére sem tettek jelentést,

hát, a jelek szerint úgy viselkedtek, mint ha a puccskísérlet sikerét óhajtották volna.

ISMET KIVEGEZTEK EGY HITLERISTA FELKELŐT

Megírtuk, hogy a bécsi katonai törvényszék halálra ítélte Feike Ernőt, aki az egyetlen tényleges katonatagja volt a kancellári épületet megszálló felkelőknek.

Az elítélt kegyelemért folyamodott, de Miklas elnök nem élt kegyelmezési jogával és Feike Ernőn végrehajtották a halálos ítéletet.

A klagensfurti törvényszék Costel felkelőt szintén halálra ítélte, de a köztársasági elnök az ítéletet 15 évi börtönbüntetésre változtatta át. Brumer felkelőt 12 évi súlyos börtönnel sújtották.

A bécsi katonai törvényszék szerdán kezdte meg kilenc, rendőr bűnperének tárgyalását, akik

a bécsi felkelők segítségére voltak, a mikor a puccs megindult.

A rendőrök a tárgyaláson azzal védekeztek, hogy félrevezették őket azzal, hogy Miklas elnök hozzájárult a lázadók eszellekedéséhez.

A védők kérték, hogy az elnök adjon engedélyt beszélni a vádlottakkal. Az elnök a kérelemhez hozzájárult és a beszélgetés idejére felfüggesztette a tárgyalást.

TÖRVÉNY DOLLFUSS ÖZVEGYÉNEK ÁLLAMI ELLÁTÁSÁRÓL

A hivatalos Wiener Zeitung szerdai számában törvény jelent meg, amely szerint Dollfuss kancellár özvegyének özvegyisége idejére elhunyt férje jövedelmének megfelelő ellátási összeget engedélyeznek, amelyhez gyermekpótlék is járul.

Az özvegy férjhezmenetele esetén a gyermekek ellátási összeget kapnak.

11 milliós kövezési munka — árlejtésen kívül

Temesvár, augusztus 9.

A Duca-utca kövezési munkálatainak sok port felvert ügye még mindig nem tud nyugvópontra jutni.

A város két sikertelen árlejtés után a nagyváradi Bitumen-cégnek adta ki a munkálatakat 11 millió lejért.

Az érdekelt vállalkozók a kormány temesvári látogatása alkalmával panasszal éltek a döntés ellen s így most Bukarestben döntenek afelől, hogy indokolt volt-e a város részéről szabad kézből kiadni a 11 milliós munkálatakat?

Korpás a feje? Kopaszodik? Hull a haja?

Használja

„FLOREAL” hajszesz

1 üveg ára 60 lej. — Kapható minden jobb szaküzletben, ha nem kapná, írja:

Vezérképviselő: Drogueria „CENTRALA” Oradea

Szólj igazat, betörök a lejed...

Kényszerszabadságra küldték a nagyváradi villamosmű igazgatóját,

mert meg merte mondani, hogy használhatatlanok az elbocsátott
174 kisebbségi helyébe kinevezett román alkalmazottak

Hamis iratokkal is mesterkedtek

Nagyvárad, augusztus 9

A nagyváradi városi időközi bizottság tultesz önmagán: valósággal halmozza már a megdöbbentő határozatokat. A legújabb képtelen eset: Bazil Mihályt, a városi villamosmű igazgatóját kényszerszabadságot, mert meg merte mondani, hogy a kisebbségi alkalmazottak helyett kinevezetteknek halvány sejtelmük sincs a munkáról és egyrészt okmányhamisítás útján jutott kinevezéséhez.

Alig mulott egy hete, hogy a „nagyváradi 174” szomorú sorsa beteljesedett, a múlt hét elején bocsátották el a 174 nagyváradi kisebbségi tisztviselőt és alkalmazottat. Helyüket gyorsan betöltötték. A pályázóknak csak egy előfeltételnek kellett megfelelniök, hogy románok legyenek...

Hogy a régi, kipróbált és hozzáértő személyzet váratlan és csak a nemzetiségi elfogultságtól diktált kicserélése mire vezetett, az hamarosan kiderült. Bazil Mihály, a nagyváradi villamosmű igazgatója megjelölt az ideiglenes polgármesternél és részletes jelentésében megdöbbentő dolgokat hozott tudomására. A jelentésből kiderült, hogy

a városi „interimár” a villanyüzemhez szabókat nevezett ki gépkezelőknek és kovácsokat fűtőknek, akikről néhány órai munka után kiderült, hogy azt

sem tudják, mi a gép?

Az igazgató elmondja azt is, hogy még aznap maguk az ujonnan kinevezettek bevallották: nem értenek ahhoz a beosztáshoz, amihez megkapták a kinevezést.

De más, sokkal épületesebb dolgokra is fény derült.

Az új kinevezettek egy része nem tudta felmutatni az előírt erkölcsi bizonyítványt, mert nem is kaphatott ilyent.

Már pedig erkölcsi bizonyítványt tudvalevőleg csak a büntetett előéletűeknek vagy a büntügyi eljárás alatt állóknak nem adnak ki.

De még súlyosabb Bazil igazgatónak az a megállapítása, hogy

a kinevezettek közül többen hamis iratokkal jelentkeztek, azaz mások irataival igazolták, hogy alkalmasak a kijelölt munkakörre.

A hamis okmányokkal dolgozók be is ismerték ezt, mikor az igazgató rájuk bizonyította.

Bazil Mihály, akit jelentésének megtételében a becsületes felelősségérzet vezettet, jelentését ezzel fejezte be:

— Végzetes veszélyt jelentett a villamosműre a hozzá nem értők munkábaállítása: beláthatatlan következményül szerencsétlenség is történhetett volna.

Ugy is lehetne venni, hogy az igazgató jelentése fényes erkölcsi elégtétel az el-

bocsátott százhetvennégynek. Bazil Mihály is román ember, de értékelte kisebbségi munkatársainak hozzáértését és nem vállalja a felelősséget az új kinevezettek tudatlanságáért. Bazil igazgató őszinte hangú jelentésében lerántotta a leplet a kinevezések körüli mesterkedésekről.

Köszönet és elismerés járna érte rendes körülmények között. De Bazil Mihály keservesen meglakolt azért, mert beszélni mert.

A szerda délelőttre összehívott időközi bizottsági ülésen Ghivulescu tanácsos — a fő olajöntő a nagyváradi sovénizma tüze — amikor napirendre került a villanyművek ügye a következő előterjesztést tette:

Függeszték fel azonnal állásából Bazil igazgatót, mert nem engedte munkába lépni az új kinevezetteket és ellene szegült a városi előjáróság határozatának.

Mosoin dr. polgármester erre kijelentette, hogy saját hatáskörében nem teljesítheti a felfüggesztésre vonatkozó kérést, de

vizsgálatot indít és személyesen kéri fel az igazgatót, hogy menjen rövid szabadságra a vizsgálat lefolytatásáig.

A vizsgálatot szerdán már meg is kezdték.

Hát ez a legújabb fordulat a „nagyváradi 174” ügyében!

Menye ölte meg a békétlenkedő csikszenttamási őregasszonyt

Családi tragédia lett a milliós lopás vádjából

Csikszenttamás, augusztus 3.

Megírtuk, hogy özvegy Guzdrán Jánosné csikszenttamási 68 éves őregasszonyt a község gabonátáblái között holtan találták. A bevezetett csendőrségi nyomozás gyilkosságot állapított meg. Eszerint az őregasszony nyakán fojtogatás jelei mutatkoztak és mellette véres kő feküdt.

Az ügyészség nyomban elrendelte a hulla felboncolását, melynek során a boncoló orvos megállapította, hogy a halált a kő okozta. A követ 10—15 méter távolságról dobta a szerencsétlen asszony fejébe s az közvetlen a halánték fölött elrepszott a koponyát. A végkiululás pár órai halálutasa után állott be.

Komoly gyanúok alapján nyomban

örizetbe vették ifj. Guzdrán Jánost, az áldozat fiát és annak feleségét.

Fiu és anya között évek óta ellenséges viszony állott fenn, mely a közismert s a község békéjét ma is állandóan háborgató egymillió kétszáz ezer lejes közbirtokossági lopásból keletkezett, melyben a vád koronatanuja Albert Lajos és társai ellen ifj. Guzdrán János és felesége volt.

Sokszor akarták hol erőszakkal, hol szépszóval vallomása visszavonására bírni a vádlottat, de eredménytelenül. Édesanyja is a vádlottak pártján állott. Néhány hét alatt annyira elmeresedett a helyzet, hogy az őregasszony Albert Lajos fővádlotthoz költözött.

Időközben a milliós lopással vádlottakat fölmentette a csikszenttamási törvényszék. Mindenki azt hitte, vége van a nagy és évekig tartó harcnak. Nem így történt.

Ifj. Guzdrán János koronatanu ellen tovább folytak a támadások. Édesanyját használták eszközkül.

Lovai gyanús körülmények között pusztultak el. Istállóját a vád alól fölmentett Albert Lajosnál tartózkodó édesanyja parancsára, távollétében lebontották és elhordták. Apjától örökölt földjeiből teljesen jogtalanul ki akarták forgatni. Egymást érték a birtokháborítások.

A gyilkosság is erre vezethető vissza, amint azt az idevonatkozó jegyzőkönyvek igazolják.

Az őregasszony fejébe vette, hogy a fia tulajdonát képező egyik félholdas föld rozstermése őt illeti meg. A tragikus nap reggelén minden további nélkül aratni kezdte az érett gabonát.

Estefelé ott haladt el ifj. Guzdrán Jánosné és felelősségre vonta anyósát: miért bántja földjüket? Hogy mer aratni azon?

Özvegy Guzdránné heves hangon figyelmeztette menyét, hogy a föld haszonélvezete az övé. Így mondták neki mások. Olyanok, akik ismerik a törvényt s tudják, hogy fiának nem volt joga bevetni a földet.

Ez a beszéd a szegénysorban tengődő özv. Guzdránnét rettenetesen elkeserítette. Egyre hevesebb szóváltás keletkezett, majd egymásnak ment a két asszony. Tépték, marcangolták egymást a rozstábla végében. Majd — a mint ifj. Guzdránné csendőrségi előadásából kitűnik — anyósa egy meglehetősen súlyos kővel dobott fejébe. A kő okozta seb és arckarmolások most is láthatók a letartóztatott asszonyon. Ezt már nem tudta elviselni. Hirtelen fölkapta a homlokáról földre esett követ és teljes erővel anyósa fejéhez vágta.

A kő eltalálta az őregasszonyt és összeesett.

Ő megijedt. Elszaladt, de anyósa még élve maradt a színhelyen. Kétségbeesetten hangsúlyozta, hogy nem akart ölni. Hirtelen felindulásban dobta a halálhozó követ anyósa felé.

A gyilkos asszonyt az ügyészségre, majd a vizsgálóbíró elé kísérték, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

Temesváron is elutasították Kövér Gusztáv fellebbezését

Temesvár, augusztus 9.

A temesvári revíziós bizottság szerdán tárgyalta Kövér Gusztávnak, a biharmegyei magyar párt volt elnökének fellebbezését, akit — tudvalevőleg — megfosztottak román állampolgárságától. A revíziós bizottság Kövér Gusztáv fellebbezését elutasította.

Köver Gusztáv a határozatot megfellebbezi a bukaresti központi revíziós bizottsághoz.

A szíami király Budapest

Ünnepélyes fogadtatásban részesítették

Budapest, augusztus 9.

Prajadhipok, Sziám királya, európai körútján Prágában és a Csorba-tónál tett kirándulása után kedden este Budapestre érkezett. A keleti pályaudvar előtt hatalmas tömeg gyűlt össze a királyi vendég fogadására. A Kassa felől berobogó mátrai gyorsan érkezett meg Sziám királyi feleségével és harminctagu kíséretével.

Az exotikus vendégeket Horthy kormányzó, a kormányzó felesége, Gombos miniszterelnök és a kormány több tagja fogadta.

Az uralkodópár az ünnepélyes fogadtatás után a Duna-palotába hajtatott, ahol már hegyekkel szegélyezett lefogalták számukra az első szobák második emeleti királyi lakosztályát.

A szíami király budapesti látogatásának jelentőségét emeli, hogy husz év óta először érkezett királyi vendég a magyar fővárosba.

Az államgépezet egyszerűsítése címén

Megszüntetik a kolozsvári és jasi or- vosi fakultást?

Nemzeti-parasztpárti tömeg-
felvonulás készül Eforián

Bukarest, augusztus 9.

Az államgépezet leegyszerűsítésén dol-
gozó miniszteri bizottság szerdán dél-
előtt újabb ülést tartott, amelyen Anto-
nescu igazságügyminiszter, Juca, Con-
stantinescu és Negura alminiszterek vettek
részt. A tárgyalásokba bevonták Pella,
Cristu Simionescu és Rarincescu jogi, il-
letve pénzügyi szakértőket is.

Elhatározták, hogy a költségvetési ter-
hek csökkentése érdekében nemcsak
köztisztviselői állásokat szüntetnek meg,
hanem fölöslegesnek bizonyult minisz-
tériumi ügyosztályokat is.

Az ülés végén a bizottság megszövege-
zte javaslatát, melyet holnap tárgyal le a
dél előtt 10 órára összehívott miniszterta-
nács.

A Patria úgy tudja, hogy ugyancsak a
cecutörtöki minisztertanácsban d'Intenc
afölött, milyen egyetemi fakultásokat
szüntetnek meg.

Arról van szó, hogy a kolozsvári és a jasi
orvosi fakultásokat 3 évfolyamos „orvo-
si iskolává” egyszerűsítik, melynek elvég-
zése után a hallgatók Bukarestben fejezik
majd be tanulmányaikat, ahol a doktorá-
tust is megszerezhetik.

A hír úgy Kolozsváron, mint Jasiban
nagy meglepetést keltett. Az orvospro-
fesszorok mindkét egyetemi városban le-
mondással fenyegetőznek arra az eset-
re, ha a kormány ilyen drasztikus és
kulturrendes eszközökkel akar megta-
karításokat eszközölni a közoktatásiügyi
minisztérium költségvetésében.

EFORIÁBAN NAPIRENDRE KE-
RÜL A „JEGYZŐKÖNYVHAMISI-
TÁS” ÜGYE IS

A Dinu Bratianu temesvári beszéde
nyomán keletkezett politikai hullámok
hovatovább mind nagyobb méreteket öl-
tenek. A Lupta — melynek nemzeti-pa-
rasztpárti érzelmei ismeretese — azt ír-
ja, hogy Mihalache

a nemzeti-parasztpárt elnöki tanácsá-
nak eforiai értekezletén válaszol azokra
a vádakra, amiket a liberális párt ve-
zéire emelt a nemzeti-parasztpárt ellen.

A fővárosi lap érthetetlennek tartja a
támadást, mely éles ellentétben áll azok-
kal a kijelentésekkel, amiket Tatarescu
miniszterelnök tett nem is olyan régen a
pártközi béke szükségességéről.

— A nemzeti-parasztpárt vezető körei-
ben — írja a Lupta — nem tudják meg-
érteni: mi célja lehetett a liberális-párt
elnökének ezzel a kirohanással? Minden-
ki tudja ugyanis, hogy

azokban a nehéz napokban, amikor a
kormány távozása hajszálon függött és
a nemzeti-parasztpárt lojálisan sietett a
liberálisok támogatására, éppen Dinu
Bratianu volt az, aki a két kormányzó-
párt közös, úgynevezett „alkotmányos
frontba” való tömörülését oly nagy buz-
galommal szorgalmazta.

Az eforiai tanácskozások jelentőségét
a párt konstancamegyei tagozata azzal
akarja kihangsúlyozni, hogy a gyűlés nap-
ján hatalmas tömegfelvonulást rendez.

Mihalache együtt utazik Maniuval
Konstancába, illetve Eforia fürdőhelyre,
ahol a párt belső szervezési ügyein ki-
vül a párt vezetősége letárgyalja az is-
mert „jegyzőkönyvhamisítás” kérdését
is.

Bratianu György az alkotmány-
módosítás ellen.

Az újliberálisok Arges megyében
több helyen gyűlést tartottak. Bratianu
György is felszólalt s miután szigorú kri-
tikában részesítette a kormány eddigi te-
vékenységét, kitért az alkotmánymódos-
ítás annyit hangoztatott tervére. A kö-
vetkezőket mondta:

Az alkotmány a monarchikus rend
alapja. A házon lehet javításokat esz-
közölni: kicserélhetik a falait, az ajtóit,
az ablakait, csak az alapját nem, mert
a csákányütések az egész építmény össze-
dőlését eredményezhetik. Ellene va-
gyok az alkotmány módosításának, —
végezte be nyilatkozatát.

Nem mennyiség,
hanem minőség!

Nem az fontos, hogy mennyit,
hanem hogy **mivel** olajo-
zunk!

Hogyha a Mobiloil-t — a vi-
lágszerte ismert minőségű ola-
jat — használja, akkor kevesebb

hajtóanyagra és olajra van
szüksége. Azonkívül a Mobiloil
magas minősége következté-
ben a legnagyobb teljesítőké-
pességet, biztonságot és taka-
rékosságot éri el, mert a

Mobiloil

a minőségi tartalékokkal rendelkező olaj.

VACUUM OIL

COMPANY S. A. d. R.

Meghalt Kuzmanek tábornok, Przemysl hajdani védője

Bécs, augusztus 9.

Kuzmanek Hermann nyug. tábornok,
kedden este Bécsben 74 éves korában meg-
halt.

Kuzmanek tábornok védte a világhábo-

ru alatt Przemysl várát s a vár, elestével
orosz hadifogságba került. Kiszabadulása
után Bécsben telepedett le és ott élt tel-
jes visszavonultságban. Halálával a vi-
lágháborúnak ismét nevezetes alakja
szállt sirba.

Temesvár volt magyar alpolgármestere próbabört indított a belügyminisztérium ellen

Temesvár, augusztus 9.

Temesváron, amióta a Béga-parti metropolist
interimár boldogítja, igen megsokasodtak a pa-
naszok. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy
a választott tanács helyébe kinevezett időszaki
bizottság csupa, a dolgokhoz nem értő embe-
rekből áll, viszont az is kétségtelen, hogy egy-
kötél százezer lakosú város ügyeit mégsem le-
het közmegnyugvásra vezetni akkor, amikor
a város polgáraitak tekintélyes teherviselő
rétegét megfosztották attól a jogától, hogy

vezetői útján a közügyek irányításába bele-
folyhasson.

Temesváron ma az a helyzet, hogy az interi-
már-bizottságot kinevező kormányrendelet tel-
jesen megfélemedezett a magyarság képviselőitől.
Az új vezetőséget a kormánypárt politikai
érdekeinek jegyében állították össze s termé-
szetes, hogy ezután nem fejtethet ki olyan mű-
ködést, tevékenységet nem lehet olyan tárgyi-
lagos és sokoldalú, amilyent a város soknyel-
vű, gazdaságilag, társadalmilag és fajilag is

erősen rétegzett polgársága méltán elvár.

Ezekre a megállapításokra most az az érde-
kes hír ad alkalmat, hogy

Ungár Adolf volt polgármester a te-
mesvári magyarság régi harcosa, közigazga-
tási próbapört indított a belügyminisztérium
ellen.

Ungárt ugyanis az időközi bizottság kinevezése
kalmával a többi tanácsosokkal együtt me-
nesztették, noha egyike volt a városi ügyek
egyalaposabb ismerőinek. A márcól-holnapra
minden indoklás nélkül „elcsapott” polgár-
mester most pör útján akarja anyagi követelé-
seit érvényesíteni arra az időre, amíg „az in-
terimár által akadályoztatva, hivatalos teendő-
it nem gyakorolhatta”.

Temesváron nagy érdeklődéssel néznek a pör
kimenetelére. Ha ugyanis a közigazgatási bi-
róság helyet ad Ungár követelésének, úgy min-
den valószínűség szerint a választott tanács
többi tagjai is perrel támadják meg a tanács
feloszlását és érvényesítik majd az ebből
származó anyagi igényeiket.

Meghosszabbították a kompenzációs enge- délyek érvényességét

Bukarest, augusztus 9.

A kompenzációs engedélyek érvényes-
ségét meghosszabbították. Az expertkér-
vények szeptember 20-ig terjeszthetők
elő a Banca Nationalához a szükséges bi-
zonyítékokkal felszerelve, melyek azt
igazolják, hogy az árut valóban kiviteli
célra szánják.

Kinevezték a kisebbségi tanárok nyelvvizsgáztató bizottságait

Szeptember 16-án kezdődik a jövő iskolaév

Bukarest, augusztus 9.

A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében az őszi javító, felvételi és ösztöndíj-vizsgákat szeptember 1. és 15-ike között tartják meg. Az előadások 16-án kezdődnek.

A minisztérium most kinevezte a kisebbségi tanárok 11-én kezdődő román nyelvvizsgáján működő bizottságokat. Erdélyben a következő bizottságok vizsgáztatják a kisebbségi tanárokat:

Brassó: Elnök Iuga Gheorghe egyetemi tanár (Kolozsvár), tagok: Demian Aron tanár (Szászváros) és Nae Constantinescu tanár (Bukarest).

Kolozsvár: Elnök Diaconescu Ion egyetemi tanár, tagok Struteanu és Motomancea tanárok (Bukarest).

Nagyvárad: Elnök Bujor Pál egyetemi tanár (Jasi), tagok: Caraman és Nicolescu tanárok (Bukarest).

Temesvár: Pop Stefan tanár, tanfelügyelő (Bukarest), tagok: Radulescu tanár (Pitești) és Andreescu tanár (Sibiu).

SEGITSÉGÉRT SIKOLT

A KOLOZSVÁRI MENTŐK SZIRÉNÁJA...

Elviselhetetlen adósságok alatt görnyedezve, a városi tanács és a társadalom végzetes közönye közepette, utolsó perceit éli a Mentőegyesület!

Kolozsvár, augusztus 9.

A szókimondásban gazdag magyar nyelvben hasztalan keresek megfelelő kifejezést annak a körülírására, hogy a kolozsvári Mentőegyesület, önhibáján kívül, milyen körülmények közé került!

Botrány? Nem mond eleget... Gyalázat? Gazság? Mind kevés... Új szót kellene gyártani, keveréket a kitörő méltatlankodásnak és elkeseredett felhárdulásnak, hogy a helyzetet megközelítőleg is jellemezni tudjuk.

Kolozsvárt, „Erdély fővárosában” — a hogy előszeretettel nevezgetjük szűkebb pátriánkat — ott tartunk, hogy a városi tanács felelőtlen ígéretei és végzetes szűkmarkúsága, valamint a társadalom közönye következtében, rövidesen már össze sem rogyhatnak a hirtelen rosszul lett járókelők és az éhkoppot nyelő munkanélküliek...

Tévesen írtam, mert összeesniök ezután is zavartalanul lehet, legfeljebb csak az első segély nyújtásáról és elszállításukról nem gondoskodhatik a jövőben senki!

A Kolozsvári Mentőegyesületet ugyan is minden vonalon a legteljesebb csőd fenyegeti. A sors kegyetlen iróniája, hogy most ők szorulnak mentésre... Nem „első segélyre”, hanem utolsóra, mert ha most sem történik semmi, menthetetlenül kiszorítva az egész intézmény, amelyben már hosszú hetek és hónapok óta csak apró pénzinjekciók tartják az egyre lankadóbb életerőt...

Azok a nyomorúságos lejek, amelyeket „betegszállítás” fejében hébe-hóba beszédhetnek. Mert azt se tudja megfizetni mindenki...

AMIRE VISZONT TELIK

A VÁROSNAK...

A városi tanács, amely évi 60 ezer lej segélyt szavazott meg a Mentőegyesületnek, fülebotját se mozgatja... Százszázra menő próbagázttámadási-tételek mellett igazán nem maradhat pénz ilyen bagatell ügyekre... Azokat az embereket kellett fizetni, akik a „légitámasz” idején „szerezhető” sebesülteként estek össze... Kötszer és egyéb akkor is kellett, nem csoda hát, ha már a valódiaknak nem maradt! Vagy ha maradt is, miért nem akarnak adni, hisz a gáztámasz próbát — hírek szerint — még egyszer-kétszer megismétlik, hogy rutinunk legyen és egészen belezújunk...!!!

Kollektíven kell készülnünk a halálra! Magányos vállalkozás: kötél, mérge vagy borotva többé számításba se jöhet! Nincsen pénz az ellensúlyozására! Lábat törni, kart kifecamítani, vagy hasonló „félmunkát” végezni pedig éppenséggel nem tanácsos!

Nem lehetetlen, sőt nagyon valószínű, hogy a kolozsvári halálokok a közeljöv-

vőben a „gyomormosás vagy egyéb beavatkozás hiányában”-nal szaporodnak!

Ami — meg kell vallani — nagyon radikálisan segít a munkanélküliségen. Mert ez is egy módosítás...

Ahogy azt a kis Móriska szerepét játszó városi tanács elképzei!

VANNAK MÁS BAJOK IS...

Csodálják bár fejüket a hitetlenek, csodák még ma is történnek! Csak úgy kapásból egész csomót lehet felsorolni: hogy még mindig késlekedik az új világháború, hogy még mindig élünk stb... Megeshetik tehát, bár ez már erősen a valószínűtlenség peremén imbolyog, az a csoda is, hogy Kolozsvár városi tanácsa elveszi kezét a szívtől és beváltja 60 ezer lejes ígéretét. Utopia, de megtörténhetik...

A Mentőegyesület örvénybe került hajóját még ez sem vonatná biztos révbe! Hatvanezer lej ugyan nem megvetendő

summa, de korántsem annyi, hogy abból az intézmény a villamosműveknél esedékes 88 ezer lejes hátralékát ki tudná fizetni!!! A vízműveknél fennálló horribilis tartozása kiegyenlítésére már egy bani se maradna!!!

Hol vannak még akkor a napi kiadások: telefon, benzin az autónak és az alkalmazottak fizetése? Hol van a gyógyszer, kötszer, ami nincs...

Ma már az a helyzet, hogy az a látortest szenvedett szerencsétlen, akinek nem áll módjában a 200 lejes szállítási díjat leszurkolni, akár ott is maradhat az ut porában...

Mindezt pedig egyaránt hibás: az állam, a város és a társadalom. A Mentőegyesület megszüntével mindenkit csak veszteség érne. Nem nyerne vele, csak a halálzási statisztika!!!

*

Csordulig ielt a pohár...

Palotaforradalom Nagyszalontán Kovács primár ellen

Előbb a tisztviselők fizetése, s csak azután az inspektor tiszteletdíja

Nagyszalonta, augusztus 9

Nagyszalontának nagy szenzációja van. Palotaforradalom tört ki a városházán. A tisztviselők szembehelyezkedtek a polgármester rendeletével és kijelentették, hogy nem teljesítik törvénytelen utasításait.

A Kovács-féle uralom napja leáldozóban van. Nincs kizárva, hogy még az októberi tanácsválasztást sem éri meg. Már nemcsak a város lakossága zugolódik osztatlanul a teljhatlan diktátor önkényes uralma miatt, de a tisztviselők sem hajlandó tovább törvénytelen rendeletét teljesíteni. A Rozvány József-féle városi javak tiszteletbeli vezérfelügyelőjének tiszteletdíj-kiutalása robbantotta ki az elégedetlenséget a városházán.

Augusztus közepe felé járunk, de még júliusi járandóságait sem kapták meg a városi alkalmazottak. Még 100—200 lejes előleget is csak nagy kegyesen kaphatnak utólagos fizetésükre az 1200—1300 lej fizetésű, de nagy családos alantasabb városi közegek. Kovács Béla a nagy szárazság idején tüzoltókkal locsoltatta kertjét. Véres verejtékel dolgozott a szalontai tüzoltóság nap-nap után, hogy polgármesterüknek dus konyhakertjébe legyen. Így aztán a polgármester ur jól él. De a tüzoltók, ezek a szegény, alantas városi közegek augusztus 6-án még nem kapták meg a júliusi járandóságukat.

Es amikor Rozvány vezérinspektor bemu-

tatta tiszteletdíja polgármesteri kiutalását, a tisztviselők megtagadták annak kifizetését. Azt mondták: az inspektor urnak 2 emeletes bérháza van a főtéren, van miből élnie, de az a szegény kocsis, vagy szolga miből éljen, ha inspektor ur siet felvenni tiszteletdíját akkor, amikor ezek a szegény emberek még részletet sem kapnak fizetésükre.

S nem utalták ki a vezérinspektor tiszteletdíját még a polgármester rendeletére sem.

Különböző már régen kiélekedett a helyzet a tisztviselői kar és a primár ur között. Hogy az inspektor megmutassa, hogy a rábízott városi javaknak milyen kérelhetetlen ellenőrzője, olyan javaslattal lépett az időközi bizottság elé, amelynek értelmében

október 1-től a város megvonja tisztviselőitől a természetbeni javadalmazást.

Eddig ugyanis a városi tisztviselők egy lízós kárpocellázott földterületek használatvezetői voltak. Már évtizedek óta. Így volt ez még abban az időben is, amikor Nagyszalonta még boldog falusi korszakát élte. A tisztviselőktől tehát megvonták a részükre kárpocellázott földterületek használatvezetését, de

Kovács Béla ideiglenes polgármester urnak 18 hold földterületet engedményez a város. Reprézenciációs költségekre. Az időközi bizottság azt akarja, hogy elnöke — reprezentáljon. Józsiu gyerekek ezek az elvárhatók. Ha Kovács Bélában uri gesztus van, a mai

Mindentől függetlenül: vannak olyan vállalatok Kolozsvárt, amelyek sokkal nagyobb nehézséggel küzdenek, mint például a víz- és villamosművek! A borsos víz- és áramdíjak alapján kötvé hiszszük, hogy okuk lenne éppen a Mentőegyesülettel szemben ilyen rideg álláspontra helyezkedniök! Több megértést és emberséget kérünk!! Az se volna szégyen, ha nevezett intézménynek mindketten díjmentesen szolgáltatnák azt, amit tudnak...

Engedjék füleikig az illetékesek a mentők gépkocsijának szirénázását, amely ezuttal a legszegénytebb mai tragédiát: saját pusztulását sikoltja!

Mert a hitelezők száját nem lehet igérettel betömni. A Mentőegyesület ilyenképpen nem is áll dilemma előtt: fizetnie kell!

Igérni — a jelek szerint — csak a városi tanácsnak szabad...

De amíg abból nem lesz katasztrófa, ez máris az...!!

Izig-vérig mai katasztrófa. Amely, — mint említettük — „utolsó segély” hiányában egy éveken át üdvös ténykedést folytató intézmény dicstelen kimúlását jelenti...

Mentőegyesület, amely eddig az emberek száját rántotta vissza a halál partjáról...!!!? Az illetékesek „felől” minden pillanatban megszünhetnek... Minek már arra a „rövid időre”???

— Ha fáradt és izgatott, ha a hasban feszülés érzése kiozza és gyakori félelemérzetben szenved, akkor igyék reggelként éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait, csökkenti a mérges bélgázfelgyűlést s elhárítja a vértódlásokat.

áldatlan viszonyok közepette, amikor neki két állást is adott végzete, ő is lemond erről a 18 hold föld használatvezetéséről. Eleget lehet Nagyszalontán a tanári és polgármesteri fizetésből reprezentálni. Jóllehet Szalonta városa ma koldusszegény. Annnyira szegény, hogy a vezérinspektor ur állandó szorgalmazására a városi vezetés Kovács Bélának piros ceruzát adott a kezébe. Ezzel a piros ceruzával a kezében aztán elővette a városi szegények névjegyzékét is. Egymás után olvasta a neveket és mire vége lett a névsorolvasásnak, piros áthúzás volt az egész névjegyzék. Ugy húzta, hogy az a 100—200 lejes városi segély, amely a mindennapi betevő falatot jelentette a városi szegények számára — volt, nincs. Kihazta a piros ceruza.

Igy takarékoskodik a polgármester, amikor másokról van szó.

Reményi Sándor

ASTRA-LUX MOZGÓ, BRASSÓ

Augusztus 8-tól kezdve

Havai Rózsája

Ábrahám Pál híres operettje kerül bemutatásra

Főszerepekben: Eggerth Mártha, Petrovics Iván és Verebes Ernő

HIREK

Min nevet az amerikai

✱

Van nekem egy bizalmas könyvesboltom, minét néhanapján hazahozok valami új könyvet, kölcsönbe. Ilyen kedves könyvkereskedő is van lám a világon. Ő maga ajánlotta fel egyszer, mikor ott kóstoltattam egy szép új angol munkát s elnyögtem magam, hogy de kár, hogy az embernek nincs ma pénze minden könyvet megvenni, ha megkívánja, felajánlotta mondom, hogy vigyem el ezt a könyvet, olvassam el, majd visszaadom.

Még csak azt se tette hozzá, hogy vigyázzak a portékájára.

Természetesen csak keményítésként könyvet hozhat el az ember, mert annak a levelei már fel vannak vágva.

Nem is kell egyébre vigyázni, csak hogy véletlenül se nyálazzam meg az ujjam, mikor átlapozok.

Elég fölösleges volt különben ez a kis előhang, ebben nincs humor, se amerikai, se európai.

Az a testes könyv, amelyet most legutoljára csempésztem haza, az aztán teli van Amerika humorával.

Érdeklék, miféle ize van odaát az Atlanti óceán másik partján az adomának. Amint a gyűjtemény szerzője, mr. Irvin S. Cobb inkább hosszabban, mint röviden humorous short storynak nevez.

A gyűjtemény elé adott bevezetőjében ez a jó mr. Cobb rövest elárulja, hogy nem kezdek az adomák frissességéért. Szerencséd, hogy öregapádnak szoltítottál, már az első tiz levetlen legalább husz régi zsidó viccel találkoztam, azzal a különbséggel, hogy a Kohn helyett a mr. Cohan szerepel és a mr. Cohan partnere nem a Weisz, hanem rendszeresen a mr. Goldstein.

A francia anekdotás-könyvek is tele vannak M. Cohennel, meg M. Lévyvel, akik olyan viccek hősei, amelyek „már öregek voltak akkor, mikor a piramisok még fiatalok voltak” — hogy mr. Cobbnak a bevezetésbeli szép szóképét idézzem.

A zsidó, meg az ír ember, meg az amerikai adomavilág uralkodó népe.

A négyt különben soha se negro vagy nigger néven említi meg mr. Cobb, a négyt daruknak vagy colored gentlemannek tiszteli.

Furesz, a tempó földrészen egy hosszú oldalnyit cammog némely adoma, amelyik minálunk öt sorban célhoz érne. Nagyön a szájába kell rágni a jámbor amerikaiak azt a kis viccet, hogy a végén elszánja magát rá, hogy neveszen.

Megengedem, hogy az amerikai olvasó mindegyiken nevet, magának bizony, mint európainak, úgy minden harmincadik adomán sikerült elmosolyodnom.

No, nem akarok hencegni, akadt azért egy-kettő, hogy azokon szívből lehetett kacagni. Például ez nr:

Két utas beül egy kánikulai nap a terasi verandára. Fújnak a hőségtől.

— Say, body, (mondja, koma) — azt mondja az egyik — maguknál is ilyen cudar meleg szokott lenni?

— Minálunk, body? minálunk Texasban olyan meleg van nyáron, az én házamon most is megolvadt a csatorna, úgy csepeg a cink, akár az esővíz.

— Semmi, body, — azt mondja a másik — én kaliforniai vagyok, ott lakom, tudja, az erdők közt, ahol már big game jár. (Nagy vad.) Multkor kinézek az ablakomon, látom, hogy egy farkas üldöz egy szarvast. De olyan tikasztó hőség volt, hogy mind a ketten lépésben mentek.

Szeretem ezt is, mert olyan kedves:

Két tramp (csavargó) ül a kocsmában. Elvannak ázva a faszestől. Az egyik tramp nagynehezen felemeli a fejét, elkezd dadogni:

— Say, Joe, say... mi-micsoda nap is van máma?

A másik tramp:

— Mára, Bill... má-mára van, mi-mi-mi is van... eső-csütörtök!

— Csüt-csütörtök, Joe, ooóh... — és elkezd bánaatosan csóválni Bill a fejét — hát mi-mi-mi történt a sze-szegény szerdával?

Emez is bájos virága Amerika gyermeki lelkeinek:

Fanny, a fekete szakácsné csomagol. Ott-hagyja az urnáját, férjhez megy egy colored gentlemanhez. Elkezd szipogni, amint rakosgatja a holmiját, belepottyan az első könnyesepp a szeméből a vázsonkofferbe.

— Mit pityeregsz, bolond, — azt mondja az urnője — hát nem örülsz, hogy férjed akadt?

— Sure, örülsz, de olyan borzasztó gondo-

— Az egyforma elbánás nevében kisemmizték a csikmindszenti felekezeti iskolát. Csikszeredáról jelentik: Csikmindszent község 12 ezer 300 lejt vett föl költségvetésbe az iskolák fenntartása címen. Az állami és felekezeti iskolák között úgy osztották meg a költségvetésben biztosított összeget, hogy a román nyelvű állami iskola részére 8 ezer 200 lejt, a felekezeti magyar iskolának pedig 4 ezer 100 lejt adnak. A vármegye iskolaszéke a napokban foglalkozott az ügygel és az egyforma elbánás nagyobb dicsőségére az egész összeget az állami iskola javára követelte. Ilyenértelmű utasítást kapott a község előjárósága. Az igazság halvány sugarát is nélkülöző rendelet érthető elkeseredést idézett elő a szintiszta székelő községben.

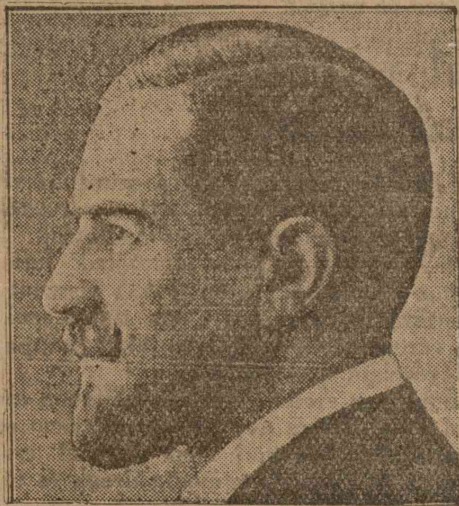
— A férjek nem kaptak kedvezményes vasúti jegyet. Párisból jelentik: Legutóbb nagyon érdekes mozgalom indult meg a francia vasutak igazgatóságai ellen. Az előzmények visszanyulnak a nagygyűlésre, amelyet a „Nők nemzetközi ligá-

ja” az idén Párisban hívott össze. A több millió tagot számláló egyesület rendezése kérelmet intézett a francia vasutak igazgatóságához, hogy az értekezletre utazó nők részére kedvezményes jegyet engedélyezzen. A kérelmet az igazgatóságok előzékenyen teljesítették. Mikor azonban többen azt kérték, hogy az őket az értekezletre kísérő férjük részére is utaljanak ki ilyen kedvezményes jegyeket — tagadót választ kaptak. Az igazgatóságok kijelentették, hogy ha a férfiak rendelkeznek nagygyűlést és oda feleségüket is el akarják vinni, tehát az ő részére is kérnek jegyet, ez helytálló és figyelmet érdemlő körülmény. A feleség kövesse férjét, bármire is megy. De seholy sincs megírva és semmiféle törvény sem parancsolja, hogy a férj tartozik feleségét mindenhol követni. Az egyenjogú, önálló politikai jogokat gyakorló nő néhány napig ellehet a férje nélkül is.

ABLA

Ahogy a fasizmus fel-felüti a fejét, az a demokráciát új feladatok elé állítja. A demokráciának bizonyára kötelessége a türelem s a megértés. De az öngyilkossággal nem, — itt a határa. Fel kell tenni utólag, hogy ahol a demokrácia elbukott, ott nem demokráciából nem ütött széjjel, mikor még tehetett volna, elveszejtői közt, hanem mert már nem tehetett, mivel mindig is gyenge volt hozzá. Mert ahol tehetne másképp is, s csakugyan csakis amás véleményét iránt való tiszteletből hagyta nyakára nőni azokat, akik el akarják veszíteni, akkor rászolgált, hogy elveszzen. Természetes, hogy csak annak a véleményét tisztelhetem, ki maga is azt vallja, hogy a más véleményét tisztelni kell. Természetes, hogy csak olyan többség előtt hajlok meg, mely maga is meghajol a többség előtt s természetes, hogy csak azt éreztem a parlamentbe, ki az enyimet nem veszi el, s természetes, hogy csak azzal állok ki föltre, aki nem jön nekem bikacsokkal. Hogy vannak olyanok is, akik nem akarnak szabadságot, s rabok akarnak lenni. Lehet, de akkor nem ment el a jó dolgom, hogy aki nem akarok az lenni, én legyek az ő rabjuk, hanem, ha mindenáron öklöt akarnak, hát ők kapják a két szemük közé az enyimet. Meg vagyon írva, hogy amely szolgál a Jobel esztendejében, mikor a szolgálk felszabadulnak, nem akar felszabadulni, azt a gazdája ám tartsa tovább, de előbb állítsa az ajtófélfához s furja hozzá a fülcimpáját. Ha vannak népek, melyek nem nyughatnak amiatt, hogy nem furt fülcimpáol szaladgálnak a világon, az az ő dolguk, mert ők tudják, hogy mire való. De a demokráciának ebben épügy nincs része, ahogy nem a telepény tehet róla, ha a krumpli megrohad benne.

STEIDLE dr.-t.

a tirolai tartomány kormányzóját szemelte ki az osztrák kormány a pártúto Rintelen volt római követ utódjál

— Kolozsvári hírek. Tudósítónk jelentik: A kolozsvári ítélőtábla vádtaácsa szerdán délelőtt tárgyalta Fodor Miklós sikkasztással vádolt kolozsvári ügyész-ségi tisztviselő szabadlábrahelyezési kérelmét. Fodor ellen, amint jelentettük, a múlt hét folyamán rendelték el a 30 napos vizsgálati fogságot. A táblai vádtaács elfogadta a védelem érvelését és szabadlábra helyezte Fodor Miklóst. — Ratiu János, a kolozsvári gyermekgyilkos vasutas bűnperét csütörtökön délelőtt tárgyalja a kolozsvári törvényszék. Ezen a tárgyaláson a szakértők hallgatására kerül a sor. A szakértők véleményétől függ Ratiu további sorsa. Ha a szakértők véleménye az lesz, hogy Ratiu beszámítható állapotban követte el a tettét, úgy ítélnének felette, ellenkező esetben elmeógyógyintézetbe kerül. — Kolozsmegye kilenc főszolgabíróságához minisztériumi rendelet érkezett, a mely azt az utasítást tartalmazza, hogy Kolozsmegye összes szabadságon levő jegyzőit hívják vissza hivatalukba. A rendelkezés okát nem tudják.

lat, hogy egy idegen férfivel kell együtt lenni egész életében.

No még azt a Három oroszlánt is kimerítem a könyvből.

Egy ír ember csapszékét tart az országot mellett, sok autó fut arrafelé. A csapszékre fel van pingálva a címere, a Három oroszlánt. Lassít egy kocsi, leszáll róla egy gentleman, bemegy a csapszékbe, kér egy pofa sürt, rögtön megkérdi:

— A csikszeredai római katolikus főgimnázium kilenc tanára vizsgára készül. Csikszeredáról jelentik: Angelescu miniszter újabb nyelvvizsgálóival kapcsolatosan a csikmegyei magyar felekezeti és állami tanítókon kívül a csikszeredai római katolikus főgimnázium kilenc tanára készül vizsgára. A több évtizedes szolgálati idővel rendelkező tanárok, akik eddig kifogástalanul s teljes lelkiismerettel működtek, a brassói Mesota-liceumban 10—12-én tesznek vizsgát. A jelenlegi nyári szünetidő azzal töltik, hogy a gimnázium egyik termében reggeltől estig egymástól tanulnak románul.

★ Dr. Fink Ernő röntgenorvos és belgyógyász visszatért szabadsági utjáról, megint rendel Vasut-utca 1. szám alatt délelőtt 10—12, délután 3—5-ig. Telefon: 302.

— Össze maradt a katolnai juhászgyilkosok fellebbezési tárgyalása. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári ítélőtábla szerdán délelőtt tárgyalta Szabó János, Popia Simon és Popia Jánost 10—10 évi fegyházra ítélte. A vádlottak a táblához fellebbeztek enyhítésért. Az ítélőtábla a keddi tárgyaláson a védőügyvédek kérésére szeptember 18-ára napolta el a tárgyalást.

— Jubilált a gyergyószentmiklósi Önkéntes Tűzoltó-Egyesület. Tudósítónk jelenti: Nagy ünnepe volt Gyergyószentmiklósnak vasárnap. Az egész város, sőt környéke is felvonult az Önkéntes Tűzoltó-Egyesület hatvanéves évfordulójának ünnepére. Hat évtizedes komoly munkával vívta ki magának a vasárnapi elismerést Gyergyószentmiklós Önkéntes Tűzoltó-Egyesülete. Ennyi idő óta védte eredményel a város lakosainak vagyonát a tűzvész ellen. A nagyszabású ünnepély keretében hálaát ígyekezett leróni az egyesület iránt a város közönsége. E. Deer Kálmán főparancsnokkal az élükön, aki naggyá fejlesztette az egyesületet, minden tagját lelkesen ünnepelte.

— Mit jelent az, mister, hogy a maga csapszékére ki van írva, hogy a Három oroszlánt-hoz, az alá pedig csak két oroszlánt van festve?

Az nem jelent semmit, mister, de maga ma már a harmincadik mister, aki megáll, hogy megkérdezze.

Most pedig vigyük vissza a szép piroskötésű amerikai könyvet, kívánjunk jó mulatást annak, aki majd megveszi. (sz.)

— Házkutatás során fegyvert, töltegyt és dinamitot találtak. Csikszeredáról jelentik: Péter János csiktaplocai lakosnál meglepetésszerűen házkutatást tartott a csendőrség. Ennek során fegyvert, töltegyeket, dinamitot és más tiltott robbanóanyagokat találtak. Szigorú eljárás tettek folyamatba ellene.

★ A harmadik nagy nyeremény Erdélyben. A clujli Ilicsu bankház hagyományos szerencséséje. Legutóbb hírt adtak az erdélyi nagyobb osztálysorsjáték nyereményeiről s ma arról értesülünk, hogy a IV. osztály 100.000 lejes nagy nyereményét a clujli Ilicsu bankház vevői nyerték meg a 22707. számú sorsjeggyel. A sorsjegy negyvenegy részből állott s a nyert: Seres Béla zalaui könyvkereskedő, Corneliu Jonescu clujli repülőrajbeli kapitány, Renner János gyáros és társai, Clujról és C. M. clujli magánhivatalnok. Mint érdekes dolgot említjük meg, hogy a nyerő sorsjeggyel két játékon keresztül L. I. mérnök játszott, azonban már a III. osztályra nem utította meg a sorsjegyet s így az a fenti szerencsés vevők kezébe került. Minden húzason megismétlődik az a dolog, hogy némelyek elmulasztják megújítani sorsjegyüket és a véletlen sajátságos játéka aztán, hogy a nagyobb nyeremények éppen a megújítani elmulasztott sorsjegyekre esnek. A nyerési esélyek az utolsó osztályon a legnagyobbak, ezért a játékosnak a megkezdett játékhoz szívesen ragaszkodnia kell, mert akkor nem valószínű magát mulasztással, s az esélyeket csak ez esetben használják ki igazán.

— A vér felhívítása céljából — kiváltság középkorú férfiaknak és nőknek — ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Világszerte rendelik az orvosok a valódi Ferenc József víz használatát, mert ez szabályozza a bélmozgást, előmozdítja a gyomormozgást, fokozza az anyagcserét, javítja a vérkeringést, megnyugtatja az idegeket, egészséges almot hoz és ezáltal új életet teremt.

★ Clement Vautel: „Párisi erkölcsök.” Egy és ugyanazon kispolgári család keretében a szerelmi élet sokféle változatát mutatja fel a Pinguis-család belső élete. A mamát a háborús élet zűrzavara és főképpen a Párisba özönlő csinos és fiatal amerikai katonák kerítik hatálmukba és a háború után se tud visszazökkenni a tisztes családjára, de a hatalmas életébe. A férj egy tutyi-mutyi fráter, a szűrke bankhivatalnok, kétértelmű kuplé-szövegek gyártására adja a fejét. Közben két lányuk felcserepedik. Az egyik, mint gépirónő, állást kap a bankban, ahol apja a kuplékat firkálja és egy párisi „jampeccal” keveredik pajtásviszonyba, majd az apja kuplékísérletei révén beleesodródik a revűszínpadok világába s miután egy gyermek márkival megszöktette magát, óriási botrány árán revűsztár lesz belőle, aki bankvezérek hevernek a lábainál. Nővére, mint iparművész, becsületesen keresi meg kenyerét és a sikamlós talajon is megőri erényét s végül egy torzarcú háborús rokkant boldog felesége lesz. Ebben a családi tükörben Páris szerelmi életének keresztmetszete tárul elénk, tarkítva az előkelő körök különleges szerelmi szokásaival, a bonyodalmak hosszú és előre nem látott sorával lepi meg az olvasót. Pompás uti, vagy nyári olvasmány, csipős, mint az új bor és zamatos, mint a friss déli gyümölcs. — Nova kiadás, egész vászonkötésben 2 pengő. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

★ Közlemény. Az állami osztálysorsjáték igazgatósága arról értesíti a n. é. közönséget, hogy a négy egymillióssal vándor-jutalmat az eddigi egyik osztályon sem húzták ki, azok az urnában maradtak s így ezek az utolsó V. osztályon lesznek feltétlenül kisorsolva. Az V. osztály húzása augusztus 28-án kezdődnek szeptember 26-ig tartanak.

— Kiűrtették a lakását. Csikszeredáról jelentik: Az utóbbi időben egyre gyakoribbá válnak Csikszeredán és környékén a kisebb-nagyobb tolvajlások és betörések. Legutóbb a Veress Elek-féle malom bérletét fosztották ki. A bérlet feljelentést tett a csendőrség, hogy ismeretlen tettesek távollétében behatoltak a lakásába s onnan 12 ezer lej készpénzt és nagyértékű ruhaneműt vitték el. A csendőrség erőley nyomozást vezetett be a jómadarak kézrekerítése érdekében.

Astra Mozgó, Brassó

Augusztus 8-án és 9-én, szerdán és csütörtökön

A levegő démonjai

című érdekesítő, szenzációs repülő- és sportfilm kerül bemutatásra.

Főszerepben:

Richard Cromwell és Dorothy Wilson.

A következő műsor: **A titokzatos ajtó**

Levél Maniu Gyulához, a zilahi Wesselényi kollégium volt növendékéhez

Szálljon el ez a levél a közeli Bada-
csenyba és érje el Maniu Gyula szívét.
Nem a politikust és nem az államférfi-
t, nem a volt miniszterelnököt, hanem a
diáknak a szívét. A Wesselényi-kollégium
hajdani diákjának a szívére kopogtasson
ez az írás. Annak a diáknak a szívére, aki
ebben a kollégiumban sohasem érezte te-
hernek azt, hogy román, sohasem volt
hátrányban amiatt, hogy őt, a román diá-
kot magyar tanárok tanították. És jól ta-
nították, mert Maniu Gyula lett belőle.
Miniszterelnök és pártvezér. Nemzeti hős,
aki fájának egy országrészt adott aján-
dékba...

Mert szomorúság üli meg a Wesselé-
nyi-kollégium öreg tanári-karát. Nyo-
masztó bánat borítja a becsületben meg-
őszült emberek házatájékát. Ott voltam
az egyiknél. Egy félórát voltam ott és
azután úgy menekültem, mintha halottas
házban lettem volna. Mert csak csügge-
dést, bánatot, reménytelenséget és szomo-
ruságot éreztem abban a házban, ahol va-
lamikor béke, vidámság, boldogság volt.

Nyelővizsgára kell menniük a Wesselé-
nyi-kollégium tanárainak.

Van olyan közöttük, aki néhány hónap
mulva hatvanéves lesz.

Mindegy. Nincs kegyelem. Nincs kegye-
lem még a hatvanévesekkel szemben sem.

A kegyetlen rendelet úgy írja elő, hogy
csak hatvan éven felül nem kell vizsgá-
zni. Van, akinek három hónapja hiányzik
a hatvanhoz. És nem áll vizsgára. Nem
bírák az idegei. Egyszer már néglegesi-
tették az állásában. Most hatvanéves, éle-
te alkonyatánál nem tud újra nekimenni
a vizsgának. Mi lesz vele? Elismerik-e a
nyelvjogi jogosultságát? Ha már a katedrát
ki is huzzák alóla, legalább jutlatnak-e
neki annyit, hogy öreg napjaira legyen
miből élnie?

Maniu ur! Ön ebben az iskolában járt.
On tudja, tudhatja jól, hogy ebben az
iskolában sohasem politizáltak. Itt min-
dig csak tanítottak. Jól és alaposan ta-
nítottak. Akik innen kikerültek — és Önön
kívül még sok befolyásos román került ki
innen — mind tudhatják, hogy ez az is-
kola mindig iskola volt. Csak iskola, de
annak azután a legjobb. A tanárai vala-
mennyen kiváló pedagógusok. Legtöbb-
je harminc-egyen éven szolgált.

Maniu ur, tegyen valamit ezeknek a
meghajszolt öreg embereknek az érdeké-
ben.

Tudjuk, Ön most nem áll az ország
előn. Nem aktív birtokosa a hatalomnak,
de a szavát talán mégis meghallgatják
azok, akik a mi szavunkat nem akarják
meghallani. Ön ebben az országban a
tisztességet, a makulátlan becsületességet
jelenti. Meghallgatják bizonyára a szavát
és nem gyanúsítják majd semmivel, ha
volt tanárainak az érdekében szól egy-két
jó szót.

Ha van még a világon emberiesség, ha
van még a világon hála és irtalmasság,
ha van még a világon emberszeretet és
könyörületesség, akkor Maniu Gyula be-
szélni fog és ha van még a világon be-
csület és tisztesség, akkor Maniu Gyula
nem beszél hiába...

Megkérdeztem: miért nem fordulnak
Maniu Gyulához?

Hogy félnek minden szótól itt a Wesse-
lényi-kollégiumban! Hogy félnek a leírt
betűtől... Hogy könyörögtek, hogy ne ír-
ják, mert hátha azzal csak a sorsukat
rosszabbítom.

Ugy-e, nem igaz, Maniu ur? Ugy-e, nem
volt hiábavalóság Önhez fordulni? Hisz
nem kérnek sokat ezek az emberek. Csak
annyit, hogy hagyják meg őket arra a
néhány évre még azon a helyen, ahol be-
csülettel megőregedtek. De ha ez sem
megy, a nyugdíjukat szeretnék csupán, a
megbékélt öregeséget...

Maniu Gyula nyolcadik osztályos tanu-
ló, aki — itt még emlékeznek rá — olyan
szépen felelt egyszer filozófiából, az em-
beri lélekről, nem pállózhatott annyira
meg, hogy amit egyszer olyan jól tudott,
azt most már vénidők korában elfelejtette
volna.

Beszélgjen, Maniu ur, feleljen...
Higgye el, hogy erre a feleletre egy
egész világ minden kulturembere adja
majd meg a jeles osztályzatot...

Ady, Maniu, Wesselényi emlékein él, vergődik, fejlődik és szenved egy város: ez Zilah

Intézmények, emberek, problémák és bajok a Meszes-aljában

Megyeszékhely. Négy óráig tart, amíg
a vonat Nagykárolyból bedöcög. A kocsik
üresen. A legtöbben autóbusszon járnak.
Az utcákon vasárnapi csend. Huszonöt
lejt kár a bérkocsis, amiért az állomástól
a piacig bevisz. Rendezett kis utcák. Egy
darab gyöngy ez a város Erdély testében.
Olyan, mint a felvidéki apró bányavá-
rosok. Körülfogja a Meszes. Szőlőtőkék

virítanak a domboldalokon.

És a piacon áll a Wesselényi-szobor.

De a külső csín, a megbékélt csendes-
ség mögött fájdalom és kétségbeesés hu-
zódik meg. Mindenki panaszkodik, de ez
nem újság már Erdélyben. A legjobban
itt is a kereskedők panaszkodnak. A
panaszuk azonban érdekesebb, mint más-
hol és fájdalmasabb is.

Mindenki Kolozsváron vásárol, ezért hal meg a zilahi kereskedelem

Itt az autóbusszjáratokat okolják a ke-
reskedők szomorú sorsukért. Elmondják,
hogy először Almásy Bélának volt enge-
délye arra, hogy Zilah és Kolozsvár kö-
zött az autóbusszforgalmat lebonyolítsa.
150 lej volt a viteldíj. Akinek dolga volt
Kolozsváron, az igénybe vette. És a vál-
lalkozó is megélt. Azután jött a Méra.

Ugyanerre a vonalra két autóbusszjá-
ratot is beállított. Megkezdődött a verseny
a két autóbussz-vállalkozó között és a ver-
senyben a zilahi kereskedők mentek tönk-
re. Furcsa, de így van. Mert a két váll-
alat az üzleti verseny során egyre lejjebb
és lejjebb szállította a viteldíjat. Ma pél-
dául Zilah és Kolozsvár között oda-vissza
száz lej a jegy ára. De volt olcsóbb is.
Nem is olyan régen hetven lej volt a
térti jegy.

Ez az olcsóság azután azt hozta megá-
val, hogy az emberek kezdték a szükség-
leteiket Kolozsváron bevásárolni. Akinek
például ruhára van szüksége, az a reg-
geli autóbusszal bemegy Kolozsvára, ebéd

után már próbálhat is, estére visszajön.
Három-négy nap múlva újra bemegy és
magával hozza a kész ruhát. Mindössze
tehát kétszáz lejt költ el, de a ruháját
Kolozsváron vette meg. Itt tehát már
vesztett a kereskedő, aki a szövetet és a
hozzávalót eladta volna, de veszített a
szabó is, aki a ruhát megcsinálta volna.

De nemcsak a ruhával van ez így. Las-
sanként minden fontosabb cikket Koloz-
sváron vettek meg a zilahiak. Ennek az
eredménye az lett, hogy apróságokon ki-
vül már nem is tartanak komolyabb hol-
mit a zilahi kereskedők. Minek? Kinek?
Nem érdemes. Most már az a helyzet,
hogy ha valaki még nem is akarna Ko-
lozsvára menni vásárolni, kényszerítve
van rá, mert Zilahon nem kaphatja meg
azt, amire szüksége van.

Alkonyattájt, amikor a zilahi autóbú-
szok visszaérkeznek Kolozsvárról, a sok
gépkocsi csak úgy roskad a csomagoktól.
A zilahi kereskedők meg kiállanak a bolt-
ajtóba és nézik...

A zilahi villannyal is baj van, csak nappal ad áramot

Ez is zilahi különlegesség. Csak éjszaka
szolgált az áramot a villanytelep. Amikor
már egészen sötét van, akkor gyullad ki a
zilahi villany és reggel ötórakor kimé-
letlenül elalszik. Egész nap kattogtathat-
ják a kapcsolót, a körte sötét marad.

Azt mondja a zilahi villamosmű, hogy
nappalra nem érdemes áramot szolgáltatni.
Nincs kinek. Nincs iparvállalat. De
még ha volna is? Hogyan lehet szó vala-
milyen gyár vagy iparvállalat alakulásá-
ról, ha egyszer nincs áram?

Szórakozás, kultúra és egyesületi élet Zilahon

Ez a kis város régóta híres a kulturá-
járól. Igen kifejtett és élénk ma is az
egyesületi élet, de már a színházzal és a
mozával baj van.

A mozi ugyanis a város házi kezelésé-
ben van. Minden házi kezelésben levő
mozi rossz. Ez szabály és ez alól a sza-
bály alól még Zilah sem kivétel. Már
mindenhol hangos film volt, Zilahon még
mindig néma filmeket játszottak. Persze,
a mozi nem ment. Erre egy esztendőre be-
csukták, mert a városnak nem volt pénze,
hogy a hangos leadót megvegye. Egy esz-
tendői szünet után egy szilágyosmlyói
vállalkozó hetenként egyszer átvándorolt
a gépével Zilahra és ott mozifilmeseket
tartott. A szórakozásra kiéhezett város-
ban remek üzletet csinált. Végre azután
a város is megvette a hangos-gépet. A
gép megvan, de a filmek, amelyeket ezen
a gépen játszanak, öreg, kimustrált, min-
denütt lejátszott muzeumbeli alkotások.
Valahogy — más híján — mégis csak
eltengődik ez a mozi, amelyet egyébként
Balási György városi mérnök vezet. Most
állítólag a város szívesen bérbeadná, mert
nem jövedelmez a házi kezelés eleget.

És mert a mozi házi kezelésben van, ezt
megszervezi a színház. Szabadkai szin-
igazgató tartott itt legutoljára előadásokat
a szatmári társulattal és nagyszerűen
ment neki. Most tavasszal vissza akart
jönni Zilahra, de nem kapta meg a szin-
háztermet, amelyben a mozi játszik és
így lemondott. Más társulatok is próbál-
koznak, de mivel a mozi-termet nem ad-

ják, a közönség meg máshova nem megy,
sorra leégnek.

A kulturális élethez tartozik, hogy a
városban jelenik meg a Szilágyosság című
hetilap, amelyet Nagy Sándor tanár szer-
keszt ki. Ebben a kedves kis lap-
ban dolgozott annak idején

ADY ENDRE ZILAHAI DIÁK

is, akinek emlékére nagyon büszkék a
zilahiak. Itt még mutogatják azt az idő-
fűdő hölgyet is az idegeneknek, akihez Ady
Endre annak idején verset írt. Valóságos
Ady-kultusz él ebben a városban és eb-
ben nagyon nagy érdeme van a „Szilágy-
ság”-nak, amely hajdani munkatársának
dicsőséges nevére gyakran és szeretettel
emlékezik vissza...

AZ EGYESÜLETEK

A legrégebbi egyesület a Zilahi Nőegylet, a
melynek elnöknője Jakabffy Iszákne, al-
elnöknői: Nagy Sándorné és Halmágyi
Albertné. Az egyesület évtizedek óta ál-
dásos és tevékeny működést fejt ki és
minden számottevő zilahi hölgy a tagjai
sorába tartozik.

A Református Nőszövetség Kádár Géza
esperes nejének vezetése alatt működik.

A katolikus Charitás vezetője Peszeky
Ferenc plébános.

A Zsidó Árvagondozó Lőb Elekné veze-
tése alatt működik és igen gyakran ren-
dez műkedvelői előadásokat. Most készül-

nek Tapsony Endre református lelkésze
„Fattyu” című színművének zilahi be-
mutatójára is.

A Vörös Kereszt egyeslet Mango Joan
volt polgármester, tanfelügyelő vezetésé-
vel működik. Ennek az egyesületnek a ki-
sebségei is tagjai.

A Zsidó Leányegylet Margulies Amália
elnöknő vezetésével eredményesen dolgo-
zik.

Az Iparos Olvasóegylet az iparosok ta-
llalozó helye, szép könyvtárak és szék-
házak van. Most készülnek az Iparos
Aggmenház felállítására is.

Két kaszinója is van a városnak. A
Román és a Magyar Kaszinó. A magyar
kaszinó anyagi gondokkal küzd, a román
fejlődik. A magyar kaszinónak vannak
román tagjai is, míg a román kaszinó
csak a románok találkozóhelye.

Igen fejlett a város dalkultúrája is. Ezt
a Zilahi Dalkör képviseli. A kör elnöke:
Zilahy Nándor, lelkes rajongója a ma-
gyar dalnak, karnagya a kitűnő Aracsai
Géza református kántortanító.

ZILAHAI SPORT

A zilahi sport csak most fejlődik. Már
ami a futballt illeti. Az Unirea nevű
egyesület most van affiliálás alatt. Egy-
előre csak a környékiekkel játszanak,
de azt annál nagyobb lelkesedéssel teszik.
Autóbusszokon mennek ki Tasnádra, Sar-
maságra és vasárnap már kora reggeltől
kezdve azon veszekednek, hogy ki a jobb
játékos: Aszódi-c, vagy Stancu? A vitát
Weisz intéző dönti el, akinek szava —
valamikor birkozó volt — igen nyomós és
megfellebbezhetetlen.

Igen fejlett a zilahi tenisz-sport. Ez fő-
leg Kelemen István érdeme, aki országos
viszonylatban is igen szép eredménnyel
szerepelt és Szilágy megye bajnoki címét
viseli. Huga, Kelemen Klári, szintén ki-
tűnő játékos, de kívülük Pintea Gusztáv-
né, Török mérnökne, Schill Gabriella,
Rosca Baba, Ghiczy Baba, Máté Lajos,
Kerekes István, Lugosi Miklós és két na-
gyon tehetséges ígért: Péntek Vica és
Gazda Bandi emelkednek ki a hat pályán
játékos mintegy hetven teniszező közül.

Valamikor igen szép eredményeket ért
el az uszósportban a ZUE (Zilahi Uszók
Egyesülete), azonban a belső villongások
teljesen szétszűszítették a csapatot. Az-
óta csak vaduszok tartanak edzést a ci-
nos kis zilahi uszodában.

A HATÓSÁGOK

A sovinizmus itt is dühöng, de talán
nem annyira erősen, mint más városok-
ban. Ebben nagy érdeme van Gurzó Mi-
hály megyefőnöknek és Lobonfiu Emil-
nek, a liberális párt szilágy megyei tago-
zati elnökének, akik a magyarság köré-
ben is igen népszerűek. A magyarok még
ma is visszasírják Cloaje volt polgár-
mestert, aki százszázalékosan igazságos,
gerinces és egyenes ember volt és — ami-
re még példa nem volt — nem egyszer
nyíltan kiállt a magyarok érdekében,
ha valami kiáltó igazságtalanságról volt
szó.

Pulca rendőrfőnököt egyenes, megkö-
zelíthetetlen hivatalnoknak mondják, aki
mindenre való tekintet nélkül ragaszkodik
a törvényekhez. Csak azt sérelme-
zik, hogy az augusztus 1-én tartott razzi-
án emberei köztisztvisletben álló és min-
denki által ismert zilahi polgárokat is
előállítottak, mert nem volt náluk a sze-
mélyazonossági igazolvány.

A ZILAHAI KÓRHÁZ

igen számottevő intézménye ennek a kis
városnak. Dr. Róth, a nagyhirű és széles
tudású igazgatófőorvos ennek a kórház-
nak hivatott vezetője.

„Tisza Istvánt becsülöm a világon a legjobban!”

— írta önéletrajzában Hindenburg,

aki Ludendorffal 30 perc alatt határozta el, hogy kétszázezer orosz
a Mazuri-mocsarakba fojt

Páris, augusztus 9.

II. Vilmos, a császár, nem szenvedhette Hindenburgot. Az ellenszenv 1911-ben keletkezett, a hadgyakorlatok alkalmával, amikor a tábornok nem fogadta kellemes tisztelettel Ő Császári Felsége taktikai tanácsait. Nyugalomba kellett vonulnia, levetette az egyenruhát s gazdálkodott birtokán, mint minden más keletporoszországi junker.

Három évvel később, 1914 augusztus 22-én táviratot kézbesítettek ki Hindenburgnak: A császár küldötte:

— Tábornok, kész a szolgálatra?

A választ, maga Hindenburg írta meg önéletrajzában, („Aus meinem Leben”) két szóból állott:

— Bin Bereit!

Néhány óra múltán már különvonaton robban Hannover felé. Az egyik közbeszó állomáson felszáll a vonatra Ludendorff tábornok is, akit Hindenburg vezérkari főnökévé neveztek ki. Nem ismerik egymást, sosem találkoztak, sosem beszélgettek.

Harminc perc múlva kész az egyezség aravonatkozálag, hogy kétszázezer orosz a Mazuri-tavakba fognak fojtani.

Hindenburgot ugyanis az oroszok ellen harcoló hadsereg élére hívták meg. A muszkák beözönlöttek Keletporoszországba. Drága föld ez neki! A Benecken-dorfi családnak, amelyből származik, 700 éve ott fekszik a birtoka. Megvédi hát az idegen hódítástól.

Erre a védelemre készült egész életén át. Az orosz határvidéket s különösen a Mazuri-mocsarakat milliméterről-milliméterre ismeri. Negyven éven át ezt a területet tanulmányozta. Kiszámított minden eshetőséget, mint egy verhetetlen sakkjátékos. Tudja, mit kell tennie, ha könnyű s mit, ha nehéz tüzérséggel jönnek? Tisztában van vele, mi az eljárás, ha a felvonulási vonal hosszú s mi, ha frontális támadásra vagy bekerítő hadműveletre, mindenre a világon elkészült. Lépcsőről-lépcsőre ismeri a terepet, nincsen egyetlen zombék sem, amit számításán kívül hagyana. Menekülni nem lehet előle.

Elődjé azt ajánlotta a császárnak, hogy a német sereg vonuljon vissza s adja fel Poroszországot. Megbukott. Az utód, Hindenburg, a támadás mellett dönt. S néhány nap múlva a rendkívüli kiadások tömege hirdeti dicsőségét. Az oroszokat becsalta az ingoványok közé. Aki bele nem fulladt a lápba, az foglyul esett. Százával szállították Berlin felé a zsákmányolt ágyukat. Az orosz főparancsnok az ingovány szélén főbelévi magát.

Hindenburg egyszerűen a világ legnagyobb hadvezérévé válik. Valóban, hadművelete lángeszű volt. Napoleonhoz méltó.

Többre azonban nem volt képes. A Mazuri-tavakon túl leáldozott a zseni napja. Erre készült, itt volt specialista. Egyebekben azonban csak jó közepes. Ezt persze nehéz lenne elhárítani a tömegekkel s különösen a német milliókkal, amelyek bálványt faragtak belőle. De a szakírók, így Franciaországban De Thomassin ezredes, Németországban pedig maga Ludendorff, rámutattak arra, hogy Keletporoszország után Hindenburg nem alkotott rendkívülit. Sőt, a vége felé már nem ismerte fel a helyzeteket sem. Vak katonának bizonyult, aki nem törődött semmivel. Előre! A háboru utolsó napjaiban, amikor már minden oda volt, még rohamoztatni akart. Verzwelgungsstrategie! A kétségbeesés hadászata. Pusztuljon el mindenki, vesszen oda még néhány százezer emberélet, de ne esorbujjon a katonai becsület!

Mindenesetre tisztakezü egyéniség volt, meglehetősen műveltséggel. Könyvből kiderül, hogy nagyjában ismerte a filozófusokat is, különösen Kantot, akit „kategórikus imperatívusz”-a katonán, pattingósan hangzott füleinek. — Kissé romantikus is lehetett, mint minden porosz, mert gyakorta idéz a német mondavilágból. Egyébként szellemileg nem túlzottan igényes. Egy kis matematika, egy kis földrajz, egy kis történelem

és sok sport! — írja könyvében, mint ideális közoktatást.

Ez a könyv különben, éppen úgy, mint a többi Hindenburggal foglalkozó emlékiratok is, elárulják, hogy a marsall nem volt nyílt egyéniség. Legjobb barátjának például Ludendorff tábornokot vallotta. „Eszményi házasságot kötöttem vele!” — mondja Hindenburg jelképesen. De azért 1918-ban, amikor egy proklamáció miatt, amelyet a hadsereg főparancsnokság intézett a katonákhoz, a császár lemondatta Ludendorffot, Hindenburg nem állott elő, hogy pardon, a szerző én vagyok. Ludendorff viszont gáncsnélküli lovagnak bizonyult s inkább félreállt, semmint felfedje, hogy másnak kellene bűnhődnie.

A két nagy német katona egyéniségének ez a különbözősége más vonalakon is megmutatkozik. Ludendorff például emlékiratában őszinte véleményt mond az ellenséges hadvezérekéről is. Hindenburg soha egyetlen szót sem. Ludendorff bevallja, hogy a német haderő elragadtatta magát:

— Szomorú, de katonailag szükséges kényszerűségek voltak... az azonban nem igaz, hogy az ellenséges kutakat is megmérgeztük!

Hindenburg ilyesmire világért sem beszélne.

Ludendorff harol a múlt hibái és felelősei ellen. Hindenburg csak egészen banális, dicsőítő jelzőket aggat rájuk. Ime,

Uira, meg újra

Idegtepő, lelkiismeretlen játékot űznek a szatmári nyugdíjasokkal

Már a következő hónap 5-ikén sem fizetnek
rendesen

Szatmár, augusztus 9.

A nyugdíjasokkal ismét csunya játék folyik Szatmáron. Hónapról-hónapra komiszabbul és kegyetlenebbül bánnak el ezekkel a kiszolgáltatott emberekkel, akik a sovány nyugdíjból éppen csak hogy tengetni tudják életüket.

Illetőleg csak tengetnek, ha azt a kevés nyugdíjat is kapják.

De nem kapják. Nem kapják, mert mostoha-gyermekei ők a pénzügyi kormányzatnak. Ugy labdázni velük, mint a válogatott meccsen a futball-labdával. Rugják őket ide-oda, váratkoztatják, hitegetik, bolondítják.

Ismeretes, hogy a törvény értelmében a nyugdíjasok járandóságait minden hónap 5-én ki kellene fizetni. Amikor a liberálisok kormányra kerültek, ez a határidő eltűnődött. A fizetéseket huszadikán teljesítették. Ez sem lett volna olyan nagy baj, csak pontosan fizettek volna. De azután minden hónapban egy-két napot készt a kiutalás. Előbb 22-én, azután 24-én fizettek, míg végül egészen a legutóbbi időkig a következő hónap ötödikén. Tehát ekkor is már egy hónapot késtek. Nem törődtek soha azzal, hogy a nyugdíjasnak nincs tőkéje, egyik sem gyűjthetett vagyont és mindegyik nagyon rá van szorulva arra a kis pénzre, amit az államtól kap.

MOST MÁR ÖTÖDIKEN SEM
FIZETNEK

Most újra labdázni a nyugdíjasokkal. Ötödiken megérkezik a kiutalás a szatmári pénzügyigazgatósághoz. A pénzügyigazgató közli ezt a napok óta a pénzügyigazgatóság előtt ácsorgó nyugdíjasok tömegével. Nagy az öröm, nagy a fellelégzés. Végre itt a kiutalás. Lehet fizetni a házbért, a fűszerest, a tejkontót...

De az öröm korai.

Kiderül, hogy a fizetéssel várni kell egy keveset, mert a hitellel még nem érkezett meg.

A hitellel nélkül pedig csak irott malaszt a kiutalás. Amíg nincs hitellel, nincs pénz. Jöjjenek holnap...

A fáradt lábak ismét hazaballagnak. Üresek maradnak a zsebek, a fűszeres és a háziur nem hiszik el, amikor nem kaptak pénzt. Hogyan is hinnék el, amikor az újságban az állt, hogy megérkezett a nyugdíjasok kiutalása...

Másnap újra ott állnak a pénzügyigazgatóság előtt. Allnak és várnak, mint a szárnyaszegett verebek. Végre tizenegy óra tájban az egyik pénzügyi közeg jóindulatúan közli velük, hogy ma nem várnak hiába, mert már a hitellel is megjött...

Újra nagy a boldogság, újra felcsillannak a fénytelen szemek és tervezgetnek a lebiggyedt szájak...

Halálosvégű báli verekedés Csikmadarason

Csikszereda, augusztus 9

Alig pár napja, hogy Csikszenttamáson ifj. Guzdrán Jánosné agyonverte az anyósát, máris újabb halálosvégű verekedésről érkezett hír a csikszeredai ügyészséghez. Ezeretben a józan hírben álló csikmadarasi legények rendeztek emberéletet követelő véres napot.

Falusi székely szokás szerint táncmulatságot rendeztek Csikmadarasi fiataljai. Javában állott a mulatság, amikor Váncsa József teljhatalmulag kezdett intézkedni a zenészek felett. Előre tudta, hogy ebből komoly kellemetlenségek származhatnak, hisz falun, példátlan eset, hogy a rendezőség tagjain kívül álló személy parancsolgasson a zenének. Ezt Váncsa is jól tudta és ezért csinálta.

Augusztus 11-ikén, SZOMBATON jelenik meg

KÁROLY SÁNDOR

»1984«

c. regénye, amely a B. L. és a N. U. juliushavi ajándékregénye.

Lélegzetvisszafogva olvashatja az olvasó az elkövetkezendő ötvenedik esztendő tükörképét, amely a háboru borzalmait át a jóság és az emberi tisztesség felé mutat.

hogyan látja az embereket önéletrajzában:

Ferdinánd bolgár király: kitudó diplomata.

Boris, a trónörökös: a legmértőbb utód Jekoff, a miniszterelnök: ragyogó megfigyelő, szeretik a katonák.

Radoslavoff: Nagyon lojális Németország felé.

Hötendorff Conräd: remek tábornok, nagy stratégia, imádja a hadsereg.

Tisza István: minden politikus között, akit valaha is ismert, a legtisztelendőbb akaratú, lángoló hazafi.

Enver pasa: briliáns jellem.

Talaat pasa: a régi török lovagkor méltó képviselője.

És így tovább a végtelenségig. E vélemények visszatükrözik magát Hindenburgot is és ez a tükörkép nem nagystilű. Viszont enyhítő körülmény, hogy az egyéniség, amit mutat, jóindulatú és naiv. Emberi minden tekintetben.

★

Végeredményben, minden bíráló észrevétel ellenére is, rendkívül aggasztó az, hogy ez a hibával együtt is hatalmas rendkívüli ember sirbaszállt.

Különösen, ha arra gondolunk, ki jöhet utána?

Ugyanis az a kétszázezer muzsik, akiket egy antik katonatiszt arat le, nem oly elrettentő példa, mint az a néhány száz polgártárs, akiket egy modern Borgia küld a hóhértökére. (m.)

Megjött a hitellel is.

Igen ám, csak hogy a hitellel két példányban készült el. Az egyik példány a pénzügyigazgatóságnak szól, amely ennek alapján felveheti a pénzt a Nemzeti Bankból.

El is megy a pénzügyigazgató a Nemzeti Bankhoz és felmutatja a hitellelet.

A Nemzeti Bankban kellő respektussal nézik a hivatalos okmányt, de a pénzt, végtelen sajnálatukra, nem utalhatják ki, mert ők még nem kapták meg a hitellel másolatát, amelynek alapján a pénzt kifizethetik.

A pénzügyigazgató csodálkozik. Májkor ez mindig egyszerre szokott jönni. Mi történt? A Banca Națională megnyugtatták: ő, bizonyára semmi sem történt, csak éppen az, hogy tegnap egyházi ünnep volt és a banknál nem dolgoztak, de holnapra már biztosan itt lesz a hitellel és semmi akadály sem lesz a kiutalásnak...

Holnapra...

Talán itt lesz...

De addig haza lehet menni, újra könyörögni a türelmetlen háziurnak, éhesen lefelelni, mert a fűszeres már nem hitelez, amíg a régi ki nem fizetve és holnap megint beállni a sorba, várni, reménykedni...

Csunya, nagyon csunya és nagyon igazságtalan játék ez.

(b. l.)

Célja a zavarkeltés volt. El is érte.

Néhány perc alatt az előbb jókedvű kurjongatástól visszhangzó terem csata-térre változott. Istenigazában csattogtak a pofonok. Senki sem nézte, kit üt, Ez nem is szokás ilyenkor. Rövidesen az utcára kerültek, ahol már az időközben előkerített dorongok és fitykások kezdtek dolgozni. Később félelmetesen villogtak a bicskák is.

Jónéhány könnyebb sebesült volt, a mikor János Dénes 21 éves és Tamás Gergely 18 éves legények kerültek szembe. Rég gyűlölték egymást. Elérkezett a leszámolás pillanata. Nem akarták elszalasztani.

János doronggal kezdte ütlelni Tamást, aki előrehajolt, hogy fejét védje a furkosbottól, egyben kéznél levő bicskájával teljes erővel háthasazt. A kés nagy erővel vágódott János Dénesbe és átszelt az ütőerét. Mire a vértől megretent verekedő társaság észrevette, mi történt és orvosért szaladt, a 21 éves legény elvérzett. A helyszínrre érkezett orvos már csak a halált állapíthatta meg.

A csendőrség azonnal őrizetbe vette az önvédelemmel védekező 18 éves Tamás Gergelyt és a csikszeredai ügyészségre kísérte.

Előfizelőink figyelmébe!

Mindazon előfizelőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő után szoktak fizetni és előfizetésük I. hó 15-én lejár, a mai napon postautalványt küldünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatólages küldésében megszakítás álljon elő.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Senki sem ellenőrzi a termelőt, aki vigan főzi a gyümölcspálinkát

Élesd, augusztus 9.

Az előző években megélénkült az élet július vége felé Élesden. Hosszu kocsisorok szállították a szilvát a két nagy élesdi gyümölcspálinka gyárba, ahol tavaly a szilváiért még 180 lejt fizettek métermázsáért.

Az idén teljesen elmaradt a kocsisor: a gyárak kapui zárva maradtak. Az új törvény, amely megengedte a termelőknek, hogy egész termésüket odahaza kisütstön feldolgozhassák, máról-holnapra megölte a gyümölcspálinkagyárakat. A törvény szerint a termelő 35 literig adómentesen állíthat elő gyümölcspálinkát, személyes használat címén, de a további termelésre vonatkozólag sincs semmiféle ellenőrzése. Ezzel szemben a gyárak ellenőrző órával vannak felszerelve, amely a legszigorúbban ellenőrzi a termelést.

Milliárdokat jövedelmezett az államnak a gyümölcspálinka-gyárak termelése, amelyekből az új törvény életbelépte után teljesen elesett. De sem ez a horribilis jövedelemcsökkenés, sem pedig a gyárosok intervenciója nem tudta elérni a kormánytól a törvény megváltoztatását.

Eltekintve attól, hogy a gyárak nem bírják az ellenőrzés nélkül előállított gyümölcspálinka konkurenciáját, gyümölcsöshöz sem tudnak hozzájutni, mert minden faluban akad egy módos gazda, aki felállított egy kisütőt és összevásárolja a gyümölcsöt a gazdáktól. Ebben a kettős harcban termétszerűen meg kell szünni a gyáraknak, ami azt jelenti, hogy 400 üzem szűnik meg, amelyek eddig igen sok embernek adott biztos kenyeret.

A termelők korlátlan főzési-engedelmé azonban még távolabbi is kihathat és könnyen megérkőztethet a gabonát feldolgozó szeszgyárak forgalmát is, aminek azután igazán senki hasznát nem látja. A szeszipari fronton a fekete-szesz elvirágzása óta nyugalom és aránylagos kereseti lehetőségek vannak, amelyeket megzavarni az államgazdaság érdekei ellen való lenne.

A közgazdaság hírei

BALKÁNI VENDEGEK A KOLOZSVÁRI GYÓGYSZERESZKIALLITÁSON

(Kolozsvár) Kolozsváron szeptember 8-tól 16-ig nemzetközi orvosi, gyógyszerészeti és kozmetikai kiállítás lesz. Görög, bolgár és török gyógyszerészek látogatásukat már bejelentették.

OLCSÓBBÁK LESZNEK A FRANCIA AUTÓK

(Páris) A francia kormány az autók export árának csökkentését, hogy a kivitelre kerülő autók mentesek mindenféle adó alól. Ezáltal a közép típusú autók 1800 frankkal lettek olcsóbbak.

DIÁKOTTHON LESZ A KOLOZSVÁRI MAGYAR SZÍNHÁZBÓL

(Kolozsvár) A kolozsvári egyetem most tart felújítást a kolozsvári régi Magyar Színház átépítésére. A régi Magyar Színházról diákotthon lesz.

BANKOK, AMELYEK UTLEVELE RE DEVIZAENGEDÉLYT ADHATNAK

(Bukarest) A Nemzeti Bank feljogosította a Banca Romanească, a Banca de Credit Roman, a Banca Comerciala Roman, a Banca Comerciala Italiana, a Banca Urbanat, a Banca Anglo-Cehoslovacat és a Societatea Bancara, hogy azok a külföldre utazóknak utleveleikre devizaengedélyt adhassanak.

KOZEL KETMILLIÁRD LEJERT IMPORTÁLT PAMUTFONALAT ROMÁNIA 1933-BAN

(Bukarest.) Egy most megjelent hivatalos kimutatás szerint Románia az elmúlt évben egymilliórd 964 millió 437.000 lej értékű pamutfonalat (508-515. vámtétel) hozott be. Első helyen áll az áru eredete szempontjából Olaszország, ahonnan 98.365 mázsát hoztak be 654 millió 917.000 lej értékben. Utána következik Csehszlovákia 73.202 mázsával 468 millió 537.000 lej értékben, majd Anglia 66.435 mázsával 472 millió 798.000 lej értékben. A többi ország sorrendje a következő: Ausztria 85.002 mázsá 226 millió 199.000 lej, Belgium 5344 mázsá 40 millió 244.000 lej, Lengyelország 5276 mázsá 35 millió 638.000 lej, Hollandia 3059 mázsá 19 millió 210.000 lej, Németország 2154 mázsá 18 millió 759.000 lej, Svájc 1200 mázsá 8.956.000 lej, Franciaország 293 mázsá 2.125.000 lej, India 149 mázsá 846.000 lej, Amerika 62 mázsá 396.000 lej, más országok 1394 mázsá 15 millió 812.000 lej értékben.

Több mint 10 év után ismét megindul a vasbányászat

A kontingentálási nehézségek és az ócskavashiány miatt a Kaláni Vasgyár ismét felépíti a régi kohókat — Több mint 2000 munkást vettek fel az új kohóhoz

Bukarest, augusztus 9.

Romániában több mint tíz év óta szünetel a vasbányászat, amely pedig azelőtt egyik igen jelentős ága volt a belföldi iparnak és a munkások tízezreit foglalkoztatta. A vasbányákat az egyre nagyobb hatalomra vergődő vaskartell állította le, mert egyrészt olcsóbban szerezte meg a nyersvashoz szükséges ócskavasat, amelynek kivételét betiltatta, másrészt pedig a külföldi nyersvas behozatalával igazolhatta a készárúk állandó drágítását. Most, hogy a kontingentálás következtében egyfelől nehezebb lett a külföldi vasárúk behozatala és így fokozódott a kereslet a belföldön is gyártható cikkek iránt, másrészt pedig kifogytak — legalább is a vaskartell szerint — az ócskavaskészletek, a nyersvasbehozatal viszont ugyan-

csak nehézségekbe ütközik és kompenzációs uton tudnára, a vasfeldolgozó gyárak kezdenek komolyan foglalkozni azzal a gondolattal, hogy hosszú évek után ismét felveszik a belföldi vasércbányászatot.

Tudni kell még azt is, hogy egy-két kisebb bánya kivételével, amely magánkézben van, a belföldi vasüzemek nyersanyagának egy részét a vajdahunyadi állami vaskohó szállította. De a vasipari termelés vertikális növekedésével a nehézkes állami üzem, amely egyébként maga is fokozott üzemmel dolgozik saját vasgyárában, nem tudta megfelelően ellátni nyersvasal a töle vásárló magánvállalatokat, amelyek emiatt sokszor igen kellemetlen helyzetbe jutottak a megrendelőkkel szemben. Ez a helyzet indította arra a Titán-Nadrág-Kaláni

Vasműveket, hogy egyrészt fokozzák a saját vasbányák termelését, másfelől pedig ismét üzembe helyezték az évekkel ezelőtt kioltott kohókat. A régi magaskemencén kívül a vállalat most fejezte be egy új olvasztókemence építését is, amelynek évi kapacitása 18-20.000 tonna öntöttvas lesz. Ezen a mennyiségen kívül a Titan-Nadrág-Kaláni át fogja venni Vajdahunyadtól is az eddigi mennyiséget, de ugyanakkor tervbe vette egy második kohó építését is.

A már befejezett kohót még ebben a hónapban üzembe helyezik, miután az olvasztáshoz szükséges faszen-mennyiségeket a vállalat idejében beszerezte. Hír szerint az új vaskohó üzembe helyezésével több mint kétezer embert vettek fel ujjonnan a kaláni vasműveknél.

Az aradi Astra-vagongyár akarja szállítani a CFR részére szükséges autóbuszokat

Olcsóbbnál-olcsóbb külföldi ajánlatokkal halmozták el a vasutat

Bukarest, augusztus 9.

Amióta a CFR megkapta az autófuvarozási monopóliumot, valósággal elárasztják a vasutat ajánlatokkal a szükséges járművek szállítására. Sőt vannak verziók, amelyek szerint az egész autófuvarozási koncesszió tulajdonképpen az autóüzlet kedvéért született meg. Már évekkel ezelőtt komoly formában tervezte a vasut, hogy a magánautófuvarozás erősbödő konkurenciájának ellensúlyozására saját autójáratokat állít be azokon az útvonalakon, amelyeken a vasut nem tudja felvenni a versenyt az autókkal és akkoriban egyelőre 12 ezer darab teherautó megrendeléséről volt szó. Az üzletért rendkívül elkeseredett harc indult meg a különböző érdekeltségek között, ami végül is botrányba fullasztotta az egész tervet, úgyhogy az illetékesek jobbnak látták azt teljesen elejteni.

Most, hogy törvény teszi lehetővé a vasuti autófuvarozási járatok megszervezését, ismét megindult a harc a sokszázmilliósi autómegrendelés körül. Az autópiacon évek óta uralkodó dekonjunktúra hatása alatt a legelőkelőbb külföldi autógyárak is egymást tulcitolóan kedvező ajánlatokkal ostromolják a CFR igazgatóságát. Amint értesülünk, a megrendelés körüli harcban most új tényező jelentkezett: az aradi Astra-vagongyár, amely csakis személyszállító autóbuszokra tett ajánlatot. A vasut egyelőre még folytatja a tárgyalásokat a különféle cégekkel és még nem döntött a beérkezett ajánlatok sorsáról.

Az örök panasz-forrás: az adó

Kötelek-e a külföldi képviselő a román államnak adót fizetni?

A gép-kopás és az ipari cikkek önköltsége. A részvénytársaságok épületadója

Bukarest, augusztus 9.

Megírtuk, hogy a központi adóügyi bizottság magyarázó utasítása, amelyet az egyenesadóreform alkalmazására adott ki, számos olyan intézkedést tartalmaz, amely sérelmes a kereskedelem és az ipar szempontjából. Ilyen sérelmes és a kormánytól reklamált rendelkezés például az, amely kimondja, hogy amennyiben valamelyik romániai iparvállalat jutalékra dolgozó kereskedőcégek útján külföldön is piacra hozza a cikkeket, a romániai cég köteles a jutalék címén kifizetett összeg 8 százalékát levonni a külföldi képviselőjétől és befizetni adóba.

A döntés ellen beadott panasz szerint ez a rendelkezés nemcsak a kereskedelmi törvény 49-ik szakaszával van ellentétben, hanem a nemzetközi egyezményekkel is, amelyek kölcsönösen szabályozzák a külföldi alattvalók megadóztatását. A román egyenesadótörvény ugyanis így szól, hogy a külföldiek csak az itt szerzett jövedelem után fizetnek adót, viszont a külföldi képviselők és cégek, amelyek romániai árukat adnak el, annak a hasznát nem itt keresik meg, hanem saját országukban, ahol bejegyzett cégük van és adót fizetnek ezért. Az a tény, hogy a jutalék, amit kapnak, eredetileg Romániából kerül hozzájuk, nem szolgálhat jogalaplal az itteni megadóztatásukra. Példa és bizonyíték erre az a sok romániai ügynökség, amely itt foglalkozik külföldi cégek áruinak eladásával és azoktól ezért jutalékot kap-

nak, de adót csakis Romániában fizetnek.

Ha a külföld magáévá tenné a román adóügyi bizottság álláspontját, akkor a romániai képviselőknek annyi országban kellene adót fizetniük a jutalék után, ahány országgal kereskedelmi kapcsolataik vannak. Nyilvánvaló tehát, hogy a központi adóügyi bizottság döntése tarthatatlan és az érdekelt vállalatok kérték is a megsemmisítését.

Egy másik adósérelme a kereskedelmi életnek az a körrendelet, amelyet az egyenesadók központi igazgatósága intézett a pénzügyigazgatóságokhoz az olyan épületek jövedelmének megadóztatásáról, amelyek részvénytársaságok tulajdonát képezik és külön fizetik az épületadót. A rendelet szerint az ilyen épületek után külön meg kell fizetni az ugynevezett adóttöbbletet (szuperkvótát), még pedig azzal az indoklással, hogy miután ezen épületek bérértékét levonták a kereskedelmi, vagy ipari adóalapból, az általuk hajtott jövedelem nem szerepel sem az ipari vagy kereskedelmi adó alá eső tiszta nyereségben, sem más, az adóalaphoz számítandó jövedelmi tételek között. Ezzel szemben az érdekelték arra hivatkoznak, hogy az ugynevezett szuperkvóta (adóttöbblet) nem egy új adónem, hanem csupán a megszüntetett globális adó új kalkulációs formája és a törvényből sehol sem tűnik ki, hogy az új kalkuláció globális adóval szüntson olyan

jövedelmet, amely azelőtt, amíg a globális adó névleg is létezett, nem esett globális adó alá.

Mint például a sérelmezett esetekben említett részvénytársasági épületek. — Mindettől eltekintve, a szuperkvótákat a törvény kizárólag a fizikai személyekre léptette életbe, társas cégeknek az üzleti részesedések szerinti, míg a jogi személyiségeknek csak a jövedelem azon része esik szuperkvóta alá, amelyeket a társas élveznek és amelyek különben mentesek lennének a tőkeamatadó alól.

A gépi berendezés kopása.

A központi adóügyi bizottság kiadott nemrég egy másik döntést, mely szerint adó szempontjából valamely gyártott cikk értéke nemcsak a hozzá használt anyagból áll, hanem beleszámít a gyártásához kapcsolatos minden költség. Így tehát beleszámít az a veszteség, amelylyel a gyártáshoz használt gépek és berendezés értéke csökken, és amelyet a vállalat csak úgy tud behozni, hogy ezt belekalkulálja az áru árába. A gyárosok ezt a döntést helyesnek ismerik el ugyan, de mert számos vállalat más elemek alapján állapították meg az általuk termelt cikkek önköltségi árát, ezeket a cégeket súlyosan érinti majd a rendelet, amelynek alapján a gépek amortizálását ezenül hozzácsapják majd a leltáron szereplő áruhoz. Ezért azt kívánják a gyárosok, hogy ezt a rendelkezést ne alkalmazzák visszamenőleges hatállyal a múlt évre lezárt mérlegeknél, annál is kevésbé, mert a döntés a mérlegek lezárása után jelent meg és így a gyárosok nem tudták még ezt az új költségelemet is belekalkulálni az előállítási árba.

Ha a minisztérium hozzájárul, akkor ezt a rendelkezést csak az 1934. üzleti évről készült mérlegeknél fogják alkalmazni.

Van azután a pénzügyminisztériumhoz benyújtott panaszok között kettő, amely nem általános jellegű ugyan, de precedensül szolgálhat az ország akármelyik részében. Egyes erdélyi gyárosok arról panaszkodnak, hogy

az illetékes helyi hatóságok nem veszik figyelembe az adóügyi igazgatóságnak azt a régebbi rendeletét, amely kimondja, hogy az évközben eszközölt beruházások amortizálása már attól a pillanattól kezdve megengedhető, a melyben az új beruházások teljesen elkészültek

és üzembe kerültek, vagyis nem kell megvárni az üzleti év végét, hogy csak azután lehessen megkezdni az új beruházások amortizálását.

Ugyancsak erdélyi cégek részéről érkezett panasz, hogy egyes adóközegek nem engedik meg az adóalap csökkentését az ipari épületek karbantartására és biztosítására kiadott összegekkel, ha az elmúlt évben az ingatlanok épületadót fizettek.

Az ilyen épületeknél, mondják a kincstár emberei, már az épületadó kirovása-kor figyelembe vették az ilyen természetű költségeket, amelyek miatt az adóalapot 20 százalékkal csökkentették. Ezzel szemben a gyáriparosok azzal érvelnek, hogy április elseje óta az ipari épületek nem esnek többé épületadó alá, tehát nincsen miből leutni a fenntartási és biztosítási költségeket.

Sivár riportcsokor Désről

Színház, amelyből száműzték Thália papjait

Kultura-gyilkos szellem dul Szamosmegye székhelyén

Dés, augusztus 9.

A dési „Select”-mozgó bérletével s tulajdonosainak nem egészen nyugati udvariasságával gyakran kénytelen foglalkozni az itteni közvélemény.

Ezalkalommal azonban bennünket csak maga a bérlet ügye érdekel.

A „Select”-mozgó ugyanis a „Vármegyei Színház” épületében foglal helyet, amelyet 1886-ban építettek, mint neve is mutatja — színjátszás céljaira.

Ilyen nehéz időkben persze nem lehet követelni a megyétől, hogy a helyiséget egész éven át üresen hagyja, pláne, ha valahogy értékesíteni lehet. Ez, ugyebár, érthető.

Ezen az alapon költözött be az intim-hatású kis színházba a „Select”-mozgó, Grecu és Beldean urak vállalkozása.

Az új szerződést, mely öt évre szól, — éppen most írták alá. Eszerint a mozi-bérlet évente husz napig „ingyen” kötelesek átadni a termet színházi vagy más közművelődési előadásokra s tíz napig — bizonyos „normális” díjért.

Az „ingyen” esték igénybevételénél azonban kiderült, hogy itt is kell fizetni valamit s ez a „valami” felfut 700—800 lejre. A „normális” díj viszont 1150 lej naponta...

De az is kiderült, hogy az „ingyen” napokat sem igen lehet megkapni...

Itt voltak például a magyar színészek, a Földes-társulat s kérték a színház épületét.

Elvégre színjátszás számára építették.

És pedig, ahogy a krónikás-könyvek mondják: „egykor magyar magánosok adományaiból...” (Csak később lett az

épület megyei tulajdon).

Meg is kaphatták volna esti 1150 lejért...

1150 lej ma Désen — vagyon.

Igy a magyar színészek kénytelenek voltak a csizmadiaszin hambárjában játszani, ahol szép estéken vettek be any nyit, mint a megkért bérösszeg...

De a néha ideérkező román társulatok is panaszkodnak.

Más városokban a teremért rendszerint nem kell fizetni, vagy legrosszabb esetben csak a takarítást, mert a város vagy megye vezetősége tudja, hogy a színjátszást pártolni — egyik legfőbb kötelessége. Sőt — a legtöbb város még pénzekkel is segíti a színészeket.

Ez Désen álmom.

A bérlet azt mondják: az ingyen na-

pok kiutalása s általában minden ilyen-szerű ügy a vármegye vezetőségétől függ, nekik ahhoz semmi közük...

Legutóbb Fodor László „Csók a tükör előtt” című darabját játszotta Désen egy kitűnő erőkből álló román együttes...

Eppen, hogy ráfizetés nélkül megoszták. (Mert hiszen teremében kívül még vannak adminisztrációs kiadások bőven).

Mert a „Vármegyei Színházat” a kultura számára építették!

S e kegyetlen, zavaros, posványos mai időkben egy megyevezetőség, amikor olyan szükség van az eltévedt emberi lélek istápolására, — nem adhatja el a megye kulturális fejlődését — egy tál lenecséért!

Még ha ez a tál lence évi 150 ezer lejt ér is.

Hogyan dolgozik az interimár?

A város időközi bizottságának e pillanatban nincsen kisebbségi tagja. Az utolsó „mohikán”, Ordentlich Ferenc, a zsidóság képviselője is távozni kényszerült — „felsőbb utasításra”. A liberálpárti magyar Császár dr. alpolgármesternek nincs önálló hatásköre, egyszerű hivatalnoknak osztották be. A városi kisebbségek ügyeiben ezért igen mostohán intézkednek. Így történt, hogy a költségvetésből törölték a kisebbségi iskolának járó törvényes segélyt. Sőt a városi festőiskola költségvetését is áthúzták, holott ez csak évi 16 ezer lej, amit Szopos Sándor festőművész-igazgató kapott eddig. Habár Szopos magyar ember! Mindkét említett tétel fellebbezés alatt

áll, a miniszterium igéri a döntést, azonban hetek óta semmi értesítést nem küld. Az új költségvetési év ezért csokán, a megfellebbezett tételek nélkül lépett életbe.

De a költségvetés előkészítése is igen homályos...

A város fővezetői állították össze s küldték fel nagy gyorsan jóváhagyásra Bukarestbe, anélkül, hogy a szokásos közszemlére kitették volna. Sőt, állítólag, a tanácsosok nagyrésze sem látta az új költségvetési tételeket.

Ime, egy kis riportcsokor. Valljuk be, nagyon furcsa az illata...

Sztojka László

lyamán Rómába utazik.

Mussolini a közeli napokban közös kihallgatáson fogadja Ottót, Schuschnigg osztrák kancellárral együtt.

Ottó környezete tagadja, hogy a „trónörökös” politikai tárgyalásokat ohajtana folytatni Mussolinivel. Illetékes olasz körökben kijelentették, hogy Olaszország nem tartja időszerűnek a restauráció kérdésének napirendre tűzését.

LEGUJABB

DIPLOMACIAI KÖRÖKBEN

erősen kommentálják azt a beszélgetést, melyet Barthou külügyminiszter folytatott ma a jugoszláv ügyvivővel. A francia kormány állítólag értesítéseket szerzett bizonyos kapcsolatokról, melyek egyes jugoszláv politikai körök és a bécsi puccs szervezői között állottak fenn. Kiszivárgott hírek szerint a francia kormány különösen azt nehézményezi, hogy

Jugoszlávia menedéket nyújtott a július 25-iki puccskísérlet menekültjeinek

s ezt a véleményét Barthou leplezetlenül tudomására is adta a jugoszláv ügyvivőnek.

Barthou intervenciója a francia főváros diplomáciai körében nagy feltűnést keltett és arra magyarázták, hogy a francia kormány nem tartotta kielégítőnek azt a magyarázatot, amit ebben az ügyben a belgrádi francia követ kapott a jugoszláv külügyminisztertől.

LITVINOV KÜLÜGYMINISZTER

— írja a Petit Parisien — a közeljövőben hosszú külföldi utra megy. Meglátogatja Londont, Páris, Rómát és Berlint, ahol az európai és a világpolitika időszerű kérdéseiről fog tárgyalni.

Bukaresti tőzsde

A bukaresti tőzsdén tovább tartanak az ár-emelkedések.

Buza: 80 kilós 49 ezer, 77 kilós 43 ezer, 72 kilós 40 ezer. Arpa: 28 ezer ab Konstanca. Viktoria borsó: 60 ezer. Takarmányborsó: 36 ezer. Tavalyi zab: 33 ezer ab Bukarest. Új zab: 30 ezer ab Bukarest. Tengeri: 26.500 ab Bukarest és 25.500 ab állomás.

Az értéktőzsdén az árak szilárdulása tovább tart.

Adóbón: 36 és háromnegyed—37 és fél, Banca Nap. 51.50, Resica: 430-434, Mica: 1265, Stabilitási kötvény: 42—43 és egyenlő, Kiszajátítási kötvény: 43 és fél—43 és hetnyolcad, Creditul Minier: 262—266.

Iskolák Egyesületek

A Gheria—szamosújvári Világosító Szent Gergely örmény katolikus fiúárvaház és a Govrik Tivadar nevéről elnevezett örmény katolikus leányárvaház, mely bajorországi apácák vezetése alatt végzi keresztény kulturális tevékenységét, az 1934. évi szeptember hó 1-én kezdődő iskolai tanévre örmény katolikus szülöktől származó, egészen vagyonatlan árvákat 7 éves kortól felvesz, miért is az ez iránt érdeklődők figyelmét ezúton is felhívja az igazgatóság, hogy a felvétel iránti kérvényeiket szégyenségi-, iskolai-, ujjraoltási bizonyítványokkal és keresztlevéllel felszerelve a gheriai örmény katolikus plébániái hivatalhoz címezve legkésőbb 1934. évi augusztus hó 20-ig terjesszék be, mert a később jelentkezők kérvényei nem lesznek figyelembe vehetők. A leányárvaházban, ahol internátusi rendszer mellett, apácák szigorú felügyelete mellett neveltetnek igazi keresztény katolikus szellemben a növendékek, havi 600 (hatszáz) lej díj ellenében vagyonos és nem árva katolikus leánygyermek is jelentkezhetnek felvételre.

A nagyenyedi református Bethlen-kollégium nyilvánossági joggal bíró fiúliceumának 1934—35-ik iskolai évre szóló tájékoztatója. Tandíj évi 3200 lej, amelyhez járul még a beírási és fenntartói járuléka címén 280 lej. Az internátusi díj 2600 lej, a konviktsi díj pedig 4000 lej. Konviktsi felszerelési díj 100 lej. A IV—VII. o. t. olvasóköri díja 100 lej, bennlakó tanulók fűrdési díja 60 lej. Minden I—IV. osztályos tanuló fizet még évi 20 lejt kézművesanyag beszerzésére és minden tanuló évi 5 lejt a zeneoktatáshoz szükséges pathéonfilmek beszerzésére. A kollégium vezetősége mindent elkövet, hogy a szerény anyagi erővel rendelkező szülők is arravaló, jól tanuló és jó magaviseletű gyermekeiket taníttathassák s ezért, miként a multban, a jövőre is a lehetőséghez képest a legnagyobb kedvezményt igyekszik biztosítani. A kedvezmények iránti kérések folyó hó 15-ig adandók be, az igazgatósághoz címezve. A díjak havi részletekben is fizethetők, ha ezt valaki kéri. Az anyagi támogatáson kívül, a viszonyoknak megfelelően, a vezetőség terve vette a román társalgási órák bevezetését is, hogy minden tanuló az állam nyelvét minél tökéletesebben elsajátíthassa. Érdeklődők bővebb tájékoztatást az igazgatóságtól nyerhetnek.

Az öreg Dillinger a szinpadon

Egy vidéki zengeráj igazgatója felleptette a sokszoros amerikai rablógyilkos apját a szinpadon

Newyork, augusztus 9.

Dillinger, nem az agyonlőtt gonosztevő, hanem az apja, véraláfutásos szemű bütykös, esontos, öreg paraszt, arca csupa árok, csupa fűdős, mint a parasztházak vert földje, szeme szomorúan, reménytelen ravaszssággal hunyorg, alakja görnyedt, az egész embert kifújta a szél, kicserezte a nap, elnyűtte a munka, horpadt és repedezett, mint szárazságban a mező. Roskadott, öreg paraszt, szűkszavú, nehéznyelvű, bizalmatlan, mint a parasztok általában. Amerika sem csupa Newyork, Csikágó és Hollywood, jótékony és bölcselkedő iparmágnásokon, boxolókon, lázadó munkásokon és gyönyörű filmesillagokon kívül egyéb is van ott, szántóföld, amelyet ugyanoly keservesen művelnek, mint máshol, parasztok, akik ugyan-ugy kémlelik az időjárást, mint máshol. Amerika nagy, nemcsak üveg- és vasbetonszörnyetek vannak ott, hanem kis tanyák, farmok, ami magyarul zengzetesen és sokatigősen hangzik, de csak úgy gazdálkodnak rajtuk, mint máshol. Amerikában sincs minden amerikanizálva, a nagy területen vannak még a technikától érintetlen föltek, amelyeken továbbtengődik a századok óvatos bölcsessége és keserű hagyománya. Az öreg Dillinger nem bívas újságot, nem szereltetett föl rádiót, fiáról csak annyit tudott, hogy elment a városba és ott híres gonosztevő lett, valahol messze, ismeretlen emberek között, akik talán másképp vesznek lélegzetet és másképp köhögnek, mint a magafajta szegényember. Az öreg Dillinger kicsit büszke volt a fiára, hogy ilyen sokra vitte, képzeletében lassanként megváltozott, akkorára nőtt, hogy a félkezeben el tudná vinni a házát. Tetszett neki, hogy a fiától reszket a sok finom ur, akit sohasem fog látni. De az egész históriát a fia, meg az urak dolgának tartotta, ő rá nem tartozik, neki semmi köze hozzá.

Dillinger, a haramia, nemcsak rossz ember volt, hanem rossz gyerek is. Nem gondoskodott az apjáról. Már pedig a farmerekre most rossz idők járnak, a búzának nincs ára és ha van, akkor nem terem. Az öreg Dillinger házára és földjére erre a napra tüzték ki az árverést, mikor a fiát agyonlőtték. Nagyon elszomorodott, mikor a fia halála hírért megvitték neki. De a fia olyan legendás messzeségben volt, a háza meg ott volt a feje felett. A házát jobban sajnálta. Egy indianapolisi kis zengeráj igazgatóját valaki figyelmeztette, hogy Dillinger apja nem messze lakik a várostól egy kis farmon. A direktor az sereg lejárát előtt állt.

abban a veszélyben forgott, hogy kis, rozoga lokálját elárvarezik. Autót küldött Dillinger apjára, fellepteti, hátha csinál husz jó házat. Az öreg nem értette, mit akarnak tőle. Az ügynök betuszkolta az autójába és erőszakkal vitte a direktor elé. A direktor elégedetten mustrálta az öreg: éppen ilyennek gondolta.

— No, öreg, maga el fogja mesélni a népeknek a fia történetét. Tudja, mit csinált a fia?

— Nem tudom, kérem.

— Semmit sem tud a fia hősteteiből?

— Semmit.

Nem olyan nagy baj, mások éppen eleget tudnak. Az egyik helybeli lap riportere vérfa-gyaszító „előadás”-t írt össze az öregnek. Akószám folyt benne a vér. A hetvenéves öregnek

betéve kellett megtanulni. Nehezen ment és a direktor türelmetlenkedett, mert a plakátok hirdették Dillinger apjának a fellépését. Végre kitaszították az öregot a rivalda elé. Frakkot adtak rá, fénymázás cipőt, kifestették, kipudereztek, hogy szebb legyen. Megállt közbüri a torkát és hiba nélkül ledarálja a leekét. Utána meghajtja magát, mint hatvan év előtt a vasárnapi iskolában. Olyan kinosan leverő, olyan siralmas volt, hogy alig verődött össze néhány tenyer. A direktor a haját tépte: „Jobb lett volna színeszt léptetni fel a szerepében!” — gondolta magában.

De a produkciónak híre ment, a kis színház-félt sokan látogatták, az indianopolisiak még is csak kíváncsiak voltak Dillinger apjára. A direktor megtalálta számítását. Az öreg Dillinger is nekibátorodott, a harmadik aapon már énekel is a közönségnek. Egyikük sem keresett sokat. Szegényes, szomorú kis fizet, egy darab félszeg, barbár, régimódi vásári Amerika, távol a felhőkarcólóktól. Az öreg Dillinger még ma is fölép. Legalább ennyi hasznát veszi a lator fiának.

Felfedezték az osztrák hitleristák egyik központi fegyverraktárát

Bécs, augusztus 9.

Az Alpesi Bányatársulat egyik tisztviselője, a társulat főtelepén ládába csomagolt robbanószerre bukkant. Azonnal értesítette a hatóságokat, melyeknek képviselői tüzetes házkutatást tartottak. A házkutatás szenzációs eredménnyel járt, amennyiben

több gépfegyver, nagymennyiségű robbanószer, fegyver és pokolgép jutott ezalkalom-

mal a hatóságok birtokába.

Bécsben valószínűnek tartják, hogy az osztrák hitleristák egyik központi fegyverraktáráról van szó s éppen ezért a belügyminisztérium a hadügyminisztériummal karöltve, szigorú vizsgálatot rendelt el a tettesek kézrekerítésére.

Stájerországban egyébként ma este megszűnt az ostromállapot.

Lovagiasan viselkedik a rablógyilkos...

Bukarest, augusztus 9.

Szerdán délelőtt Bukarestbe hozták Veress Miklós, a többszörös rablógyilkos szállásadó-nőjét, egy kolozsvári nyilvántartott nőt is. A vizsgálóbíró előtt a nő kijelentette, hogy nem tudta, kivel van dolga, azt hitte, hogy egyszerű iparosnak ad helyet a szobájában. A szembe-sítés alkalmával Veress nagyon lovagiasan viselkedett és megerősítette szállásadó-nője való-lomását.

Veress kilenc és fél évvel ezelőtt elkövetett gyilkosságának történetét csütörtökön elevenítik fel újra. Kilenc és fél évvel ezelőtt ugyanis kalapáccsal agyonverte Sufrin magánzónát.

Érdekes, hogy a büntetés 4 hónap múlva —

ekkor telik be a tizedik év a gyilkosság elkövetése óta — elévült volna és Veress nem lehetett volna több felelősségre vonni.

Amikor ezt a tényt Veress tudomására hozták, kijelentette: nem bánja, hogy hazajött Magyarországról, mert ott nem tudott volna megélni.

Közös kihallgatáson fogadja Mussolini Ottót Schuschnigg kancellárral?

Páris, augusztus 9.

A Le Matin jelentése szerint Ottó „trónörökös” titkos politikai megbízással Via Reggioba érkezett, ahol a Piarame villában szállt meg.

A francia lap szerint Zita királyné a hét fo-

SPORT

A Davis Cup-döntők története számokban és eredményekben

A „fehér sport” legnagyobb nemzetközi vándordíjának küzdelmeiről beszél.

Harmincegy éve, hogy Davis amerikai ezredes megalapította a legnagyobb nemzetközi teniszbajnokságot: a Davis Cup-öt. Harmincegy éve küzdenek évenként a nemzetek válogatott csapatai a kétségtelenül legnagyobb arányú nemzetközi torna díjáért. Nem érdektelen végigtekinteni az eddigi győztesek névsorán.

(Az előálló ország a győztes. A döntőt mindig az előző évi védő országában játsszák le.)

1900 Boston USA—Anglia 3:2
1901 nem rendezték meg
1902 New York USA—Anglia 3:2
1903 Boston Anglia—USA 1:1
1904 Wimbledon Anglia—Belgium 5:0
1905 Wimbledon Anglia—USA 5:0
1906 Wimbledon Anglia—USA 5:0
1907 Wimbledon Ausztrália—Anglia 3:2
1908 Melbourne Ausztrália—USA 3:2
1909 Sidney Ausztrália—USA 5:0
1910 nem rendezték meg
1911 Crístchurch Ausztrália—USA 5:0
1912 Melbourne Anglia—Ausztrália 3:2
1913 Wimbledon USA—Anglia 3:2
1914 New York Ausztrália—USA 3:2
1915., 1916., 1917., 1918. években nem rendezték meg
1919 Sidney Ausztrália—Anglia 3:2

1920 Auckland USA—Ausztrália 5:0
1921 New York USA—Japán 5:0
1922 New York USA—Ausztrália 4:1
1923 New York USA—Ausztrália 4:1
1924 Philadelphia USA—Ausztrália 5:0
1925 Philadelphia USA—Franciaország 5:0
1926 Philadelphia USA—Franciaország 4:1
1927 Philadelphia Franciaország—USA 3:2
1928 Páris Franciaország—USA 4:1
1929 Páris Franciaország—USA 3:2
1930 Páris Franciaország—USA 4:1
1931 Páris Franciaország—Anglia 3:2
1932 Páris Franciaország—USA 3:2
1933 Páris Anglia—Franciaország 3:2
1934 Wimbledon Anglia—USA 4:1
Eddig tehát mindössze négy állam: USA, Anglia, Ausztrália és Franciaország győzött és pedig:

USA tizszer (ezenkívül még tizenháromszor jutott a döntőbe).
Anglia hétszer (még hatszor a döntőben kapott ki).
Ausztrália hatszor (még ötször döntőben).
Franciaország hatszor (még háromszor a döntőben).

A „négyen” kívül csak Japán és Belgium jutottak egy-egy alkalommal a döntőbe.
A győzelmek aránya szerint: tizenhárom 3:2-es, tehát nagy küzdelem után, kilenc 5:0-as „fölényes” és hét 4:1-es „sima” győzelem volt.

Ujra Nițescu győzött a Tour de Roumanie harmadik napján

A bulgár csapat harmadik tagja is feladta a versenyt

Bacău, augusztus 9

A Tour de Roumanie harmadik napján már csak 32 versenyző futott be a célba, a többi feladta. Így a bulgárok közül is csak ketten vannak még versenyben.

A harmadik Galac—Bacău 178 km-es szakasz győztese Corneliu Nițescu román 8 óra 55 p. 2. Simoff bolgár 8 óra 55 p. 3. Hreniuc román 8 óra 55 p. 4. Nicoloff bolgár 8 óra 55 p. centiméterek választották el az első négy beérkezőt egymástól. 5. Marmocsa román 8 óra 55 p. 0.5 mp.

Az erdélyi versenyzők közül: Bors Arad 9 óra 21 p. 40 mp. (16. helyen). 2. Deák Arad 9 óra 21 p. 40 mp. (18). Ghicomban Brassó ugyanannyi idővel (19). Párdi Arad ugyanannyi (20). Vladut Arad 9 óra 39 p. (21). Bárány Arad 9 óra 39 p. (22). Schuller Sepsiszentgyörgy 9 óra 46 p. (26). Imreh Kolozsvár 10 óra 0.4 p. 25 mp. (28). Bartos Arad 10 óra 25 p. (31). Roth Arad ugyanannyi (32).

Összesítve a három napot: 1. Nițescu 17 óra 15 p. 50 mp. 2. Nicoloff bolgár 17 óra 42 p. 53

Osztrák turára megy a nagybányai Phönix

és két mérkőzést játszik Bécsben

Nagybánya, augusztus 9

Nagybánya nagyszerű futballcsapata a bécsi Hakoah felett aratott győzelmevel, ugylátszik, egyszerre befutott a nemzetközi fémjelzésű csapatok közé.

A Hakoah revánsot akar és felajánlott két bécsi mérkőzést.

Augusztus 25-én a Hakoahval, 26-án a WAC-al játszik a Phönix.

Azután Linzben, Grácban és Wellsben játszanak. Hazatérőben Győrben és esetleg Budapesten is mérkőznek.

Weiser elnök, Roth intéző és Bíró Gyula tréner kísérik a csapatot a turára, — amelynek már létrejött a romániai labdarúgás sikere.

Olaszország—Jugoszlávia 1:1 (1:0). — a két nemzet vízipólóválogatottjainak mérkőzése a budapesti hármas torna befejezésekként. Előtte a magyar A. válogatott 5:2 (0:0) arányban győzött a B. csapat ellen.

EGY HÉTTEL ELHALASZTÓDIK A PREDEALI VERSENY

a pálya rendbehozatali munkálatai miatt.

Uzonban 2:2 (1:1) arányban eldöntetlenül mérkőzött az uzoni Astra a brassói Spártával szép, fair játék keretében.

A NEMZETKÖZI NAPTÁR

az atlétikai élet jelentős eseményeiről számol be. Feltűnő, hogy a német atléták mennyi versenyen vesznek részt.

Augusztus 19: német—svájci, olasz—magyar.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

TERVPÁLYÁZATI HIRDETMEY

A brassói római katolikus egyházközség pályázatot hirdet a bolonyai építendő kápolna építéséhez szükséges tervek elkészítésére.

A pályázatban részt vehet minden román honos, okleveles mérnök és építész, nemzetiségi különbség nélkül.

Pályázati feltételek naponta délelőtt 10—12 óra között a plébánia hivatalban megtekinthetők és lemásolhatók.

A pályázati feltételekben foglaltak szigorú betartása elengedhetetlen követelmény. Ezt a korlátot figyelembe nem vett pályatervek a pályázatból kizártnak.

A pályatervek benyújtási határideje 1934. év augusztus hó 22-én déli 12 óra a plébánia hivatalban. Ezen időn túl érkezettek nem fogadtatnak el.

A kívánt rajzok 1:100 mértékben készítendőek és pedig, alaprajzok, hossz- és keresztmetszetek, homlokzatok 4 oldalról és az esetleges megértéshez szükséges más rajzokkal, részletes és méretkimutatásos egységáras költségvetéssel. Az összes munkák költsége nem haladhatja meg a 600.000, azaz hatszázezer lejt.

A pályatervek „jeligével” láthatók el és levél kíséretében nyújtandók be, mely jelíges levél, ha a terv díjat nem nyert, felbontva csak a pályázó külön beleegyezésével fog megtörténni.

A tervek elbírálására kiküldött bizottság az egyháztanács elnökekből, 4 egyháztanácsosból és 2 szakértő építészből áll, kik a pályázaton részt nem vehetnek.

A beérkezett pályázatok 1934. év augusztus hó 22-én délután 6 órakor tartandó bizottsági ülésen fognak elbíráltni. Közölni az eredményt hirlapilag fogjuk.

Az I-ső díjat nyert pályatervre 6000, azaz hatezer lej, a II-ik díjat nyert pályatervre 4000, azaz négyezer lej fog a pályadíjat nyert építésznek, illetőleg mérnöknek kifizettni.

A tervek elbírálására kiküldött bizottság fenntartja magának azon jogát, hogy a beérkezett pályatervek közül a kitűzött pályadíjak kifizetését — ha azokat a díjak kifizetésére érdemesnek nem tartja, — megtagadja és a pályaterveket a pályázóknak visszaadja. Jogában áll a bíráló bizottságnak a nem díjazott terveken kívül bármelyiket 2000, azaz kétezer lejjel megvásárolni és a díjat nyert, vagy megvásárolt pályatervek alapján, — ha az építés vezetésére a díjat nyert építésznek megbízást nem adnának — a kápolnát felépíteni a nélkül, hogy a tervezők későbbben ezért bármi néven nevezhető követeléseket támaszthatnának az építendő egyházzal szemben.

Brassó, 1934. augusztus hó 6-án.

A brassói Róm. Kat. Egyháztanács.

Szerkesztői üzenetek

B. Blaj. A törvény szerint használt ruhanemű átköltözéseknél nagyobb mennyiségben is áthozható a határon, vám nélkül, kisebb mennyiségben pedig minden akadály és utánjárás nélkül. Az ezüst áthozatalánál már bejelentés és utánjárás szükséges. Kérvenyezéssel, mint család ereklét, vámtmentesen is átengedhetik, egyébként azonban a vám a kérdéses ezüst- és kőszerszámok súlyától függ, aztán függhet a régi-új értéktől is, amennyiben ilyen szempontból külön értéket is képviselnek. Kérjen tanácsot valamelyik vámostól (saját városában is találhat), hogy a szükséges előkészületeket a kapott utbaigazítás szerint tehesse meg.

TÖBBEKNEK. Felhívjuk minden olvasónk figyelmét, hogy „Szerkesztői üzenetek” című rovatunk csak a Brassói Lapokban jelenik meg, a Népiújságban nem. Sokszor előfordul, hogy a Népiújsághoz címzett levelek küldői panaszkodnak, mert levelük válasz nélkül maradt, holott a választ a Brassói Lapok „szerkesztői üzenetei” között megtalálhatták volna. Ezuttal nyomtatékosan hangsúlyozzuk, hogy szerkesztői üzenetek csak a Brassói Lapokban vannak és itt kapják meg a választ azok is, akik a Népiújság címére küldik érdeklődő tanácskérő, vagy felvilágosítást igénylő levelüket.

516. Moreni. Ha a gépkocsivezetői igazolványt akarja megszerezni, akkor tessék kérvényt benyújtani a rendőrkveszturához. A kérvényben tüntesse fel nevét, lakhelyét, állampolgárságát és születési adatait pontosan. Melékelje azután születési anyakönyvi kivonatát, személyazonossági és katonai okmányait, a sofőriskola igazolványát és a testi alkalmasságáról szóló orvosi bizonyítványt. Egy egészen új rendelet értelmében a legközelebbi ipariskola különleges igazolványa, valamint a törvényes és járásbírósg erkölcsi igazolványa is szükséges. Ezenkívül mellékelni kell még a pénzügyigazgatóság nyugtáját arról, hogy az ezer lejes vizsgadíjat befizette s ugyanonnan kell kiváltania 50 lej lefizetése ellenében a vezetői igazolványkönyvecskét is. Végül szükséges még fénykép és 132 lej okmánybélyeg.

B. E. Réty. Mindenkinek a legközelebbesében igyekezzünk segítségére lenni, az Ön kérdése azonban már föltűnül erősen. Állást, munkát, alkalmazást szerezni képtelenek vagyunk. Ha ebbe a nagy fába vágóknak a fejünket, egészen bizonyos, hogy egész szerkesztőségünk és kiadói hivatalunk nem foglalkozhatnánk egyébbel, mint ezzel, annyi manapság a munka- és álláskeresés.

V. N.-né. A hajlékváltó szer pontos címét ne tölünk, hanem kozmetikai rovatunk vezetőjétől, Váradt Ilus, Wien, I. Kärntnerstrasse 21. kérje. Nemzetközi postabélyeg mellékelendő.

Egészségünk nagyfotosságu kérdéseinek könnyen érthető felvilágosító ismertetése.

Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést?

Irtó: Dr. Káldor Miklós
16 éves

Mindenkit érdeklő probléma a leghozzáértőbb és leghatározottabb orvos tollával könnyen érthető, világos és szórakoztató stílusban megírva. Ara 90 lej.

Kapható a BRASSÓI LAPOK könyvostályában, Brassó, Kapu-u. 64-66.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Sepsiszentgyörgyön olesón eladó 2 szoba, konyha, üzlet-helyiségből álló kőház, kerttel, mellékhelyiségekkel. Érdeklődni: Str. Gării 19. 13841

Üzleti berendezés, diszes műasztalos munkából, alkalmas singesnek, vagy fűszeresnek, szintén férfi- és szalonszobator, szmírna-szőnyegek, olcsón eladók. Remete Mór, Sft. Gheorghe, Str. Cuza Voda 13.

Megvételre keresek komplett gabonatisztítót (koptató). Bors Ferenc, Cetauia, jud. Ciuc

Állást keres

Szoftatósada állást keres. Baculár Jánosné, Bölön (Treiscaune). 13906

Vegyes

Kiadó pékség, két kemencével, egyedül az udvaron. Cím: N. Cergău, Cernatu, főtér, jud. Braşov. 13837

Kozmetika: Legújabb amerikai módszerem szerint megszabadulhat három hónapra keletlen szőrszálaitól. Postai szétküldés portómentesen, 120 lej utánvétel ellenében. „Margo” kozmetika, Braşov, Piaţa Libertăţii 7. 13836

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara köve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától. BABITS MIHALY összes költeményei, 414 oldal, diszkötésben 120 lej. Kaphatók a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó, Kapu-utca 56-58. az udvarban.

Házasság

Házasságot duzkrétén kövö-
titek Előjegyzésembe állan-
doan van orvos ügyvéd, ménné,
földbírók, kereskedők, his és
nagyiparos. Minden korú va-
gyonlan és vagyonos hölgy,
több millió heizpénz és ingát-
lan hozománnyal. Denéülerek
minden szakmába. Bizony,
15 éve fennálló házasságok,
iroda. Timioara Berthelot 4.

Leányom 24 éves, igen há-
ziasan nevelt, munkaszerető
hazádon. Hozománya egy és fél-
millió lej. Férjhezadnám meg-
bízható tisztességes férfihez,
kinek biztos existenciája van
vagy annak hiányában nagy-
vállalatomban benősülhet. Ki-
zárólag komoly, saját kézzel
megírt teljes című levelet
„Konzervatív” jelígre a kiadó-
hivatalba kérem.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.T. Brasov.